

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2017. április 6.¹

„Állami támogatások — Tengeri közlekedés — Közzolgáltatásért járó ellentételezés — Tőkeemelés — A támogatásokat a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és a visszatéríttetésüket elrendelő határozat — A kedvezményezett vállalkozás felszámolás alá kerülése — Az eljáráshoz fűződő érdek fennmaradása — Okafogyottság hiánya — A támogatás fogalma — Általános gazdasági érdekű szolgáltatás — A magánbefektető kritériuma — Nyilvánvaló mérlegelési hiba — Téves jogalkalmazás — Jogellenességi kifogás — Indokolási kötelezettség — Védelemhez való jog — 2011/21/EU határozat — A nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás — A közzolgáltatásért járó ellentételezés formájában nyújtott állami támogatásokról szóló uniós keretszabály — Altmark ítélet”

A T-219/14. sz. ügyben,

a **Regione autonoma della Sardegna** (Olaszország) (képviselik: T. Ledda, S. Sau, G.M. Roberti, G. Bellitti és I. Perego ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Conte, D. Grespan és A. Bouchagiar, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

a **Compagnia Italiana di Navigazione SpA** (székhelye: Nápoly [Olaszország], képviselik kezdetben: F. Sciaudone, R. Sciaudone, D. Fioretti és A. Neri, később: M. Merola, B. Carnevale et M. Toniolo ügyvédek)

beavatkozó fél,

a Szardínia Autonóm Régió által a Saremar javára végrehajtott SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) és SA.32016 (2011/C) támogatási intézkedésekről szóló, 2014. január 22-i C(2013) 9101 final bizottsági határozat annyiban történő megsemmisítése iránt benyújtott, az EUMSZ 263. cikkre alapított kérelme tárgyában, amennyiben e határozat állami támogatásoknak minősített egy közzolgáltatás ellentételezésére irányuló intézkedést és egy tőkeemelést, továbbá ezeket az intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította, és elrendelte azok visszatéríttetését,

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács),

tagjai: D. Gratsias elnök (előadó), M. Kancheva és N. Póltorak bírák,

¹ — Az eljárás nyelve: olasz.

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2016. július 20-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1. Ténybeli háttér

- 1 A Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA (a továbbiakban: Saremar) jelenleg felszámolás alatt álló társaság, amely a létrehozatala óta tengeri kabotázásra irányuló közszolgáltatást teljesített egyrészt Szardínia (Olaszország) és a kis szárd szigetek, másrészt pedig Szardínia és Korzika (Franciaország) között. A Saremar közszolgáltatási feladatát kezdetben egy 1991. október 17-én az olasz állammal húsz évre kötött megállapodás szabályozta, amely visszaható hatállyal 1989. január 1-jén lépett hatályba, és amelynek lejártát 2008. december 31-ben határozták meg. A Saremar privatizációjáról a decreto-legge, n. 135 – Disposizioni urgenti per l’attuazione di obblighi comunitari e per l’esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunita’ europee, convertito in legge, con modifiche, dalla legge 20 novembre 2009 (a közösségi jogból eredő kötelezettségek teljesítése és az Európai Közösségek Bírósága határozatainak végrehajtása érdekében elfogadott sürgős intézkedésekről szóló, 2009. szeptember 25-i 135. sz. törvényerejű rendelet, amelyet módosításokkal törvénnyé alakított a 2009. november 20-i 166/2009. sz. törvény, a továbbiakban: 2009. évi törvény) (a GURI 2009. szeptember 25-i 223. száma, valamint a GURI 2009. november 24-i 274. számának 215. sz. rendes melléklete) 19 ter cikke rendelkezett.
- 2 A Saremar kezdetben a Tirrenia-csoport részét képezte. E csoport eredetileg magában foglalt öt további társaságot, vagyis a Tirrenia di Navigazione SpA-t (a továbbiakban: Tirrenia), egy belföldi tengeri kabotázssal foglalkozó társaságot, amely többek között Szardínia és a kontinens között működtetett járatokat; az Adriaticát, a Caremart és a Siremart, amelyek regionális tengeri kabotázssal foglalkozó társaságok, végül pedig a Fintecna – Finanziaria per i Settori Industriale e dei Servizi SpA-t. Ez utóbbi társaság a Tirrenia tőkéjének 100%-os tulajdonosa volt, maga a Tirrenia pedig az imént említett regionális társaságok és a Saremar teljes tőkéjével rendelkezett. A Fintecna tőkéje teljes egészében az olasz állam tulajdonában volt.
- 3 A 2009. évi törvény 19 ter cikkében foglalt rendelkezések értelmében a Saremar tőkéjét e társaság privatizációja érdekében térítésmentesen átruházták a Regione autonoma della Sardegna (a továbbiakban: felperes vagy RAS) részére. Ugyanezen rendelkezések azt is előírták, hogy a Saremar és a RAS között új közszolgáltatási szerződést kellett kötni, amelynek e privatizáció során kellett hatályba lépnie. A perbeli tényállás megvalósulásának időpontjában ugyanakkor a Saremar privatizációs eljárása még mindig folyamatban volt, a tőkéjének pedig még mindig a RAS volt a 100%-os tulajdonosa. Másfelől, 2012. július 31-én a Saremart terhelő, a fenti 1. pontban említett járatokkal kapcsolatos közszolgáltatási kötelezettségeket az olasz állammal eredetileg húsz évre megkötött megállapodás egymást követő meghosszabbításai keretében szabályozták. 2012. augusztus 1-jétől e kötelezettségeket a Saremar és a RAS által megkötött azon megállapodás keretében tartották fenn, amelynek a legge regionale n. 15 del 7 agosto 2012, Disposizioni urgenti in materia di trasporti (a közlekedéssel kapcsolatos sürgős rendelkezésekről szóló, 2012. augusztus 7-i 15. sz. regionális törvény, a továbbiakban: 2012. évi 15. sz. regionális törvény) (Bollettino ufficiale della Regione autonoma della Sardegna n° 35, 2012. augusztus 9., 5. o.) értelmében az említett privatizációs eljárás befejezéséig kellett kifejtenie a joghatásait.

- 4 Ezzel párhuzamosan a Tirreniát 2010-ben értékesítették. E társaság – amelyet a 2010. augusztus 5-i rendelet értelmében rendkívüli vagyonkezelési eljárás alá vontak – a privatizációs eljárása során tovább működtette a Szardínia és a kontinens közötti járatokat. Ez az eljárás 2012 júliusában fejeződött be azzal, hogy e társaságot megszerezte a beavatkozó fél, a Compagnia Italiana di Navigazione SpA (a továbbiakban: CIN), amely az ugyanezen tengeri járatokon működő magán hajótulajdonosok konzorciuma. Ezért új megállapodás jött létre e konzorcium és az olasz állam között. Másfelől pontosítani kell, hogy 2011-ben e járatokat négy magán gazdasági szereplő működtette: a Moby, a Forship, a SNAV és a Grandi Navi Veloci.
- 5 Miután számos panaszt nyújtottak be a szóban forgó magán gazdasági szereplők díjszabásainak a 2011-es nyári időszakra vonatkozó megemlése miatt, a nemzeti versenyhatóság, az Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Olaszország, a továbbiakban: AGCM) vizsgálati eljárást indított. Az AGCM a 2013. június 11-i határozatában úgy ítélte meg, hogy e díjemelések az EUMSZ 101. cikkbe ütköző összehangolt magatartásnak minősültek. E határozatot a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (laziói regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) 2014. január 29-i ítéletével megsemmisítette.
- 6 A RAS 2011. április 26-án ebben az összefüggésben fogadta el a delibera n. 20/57 jogforrást (a 20/57. sz. regionális határozat), amelyben felhívta a Saremar-t, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy kísérleti jelleggel, a 2011. június 15-től szeptember 15-ig terjedő időszakban legalább két járatot működtessen Szardínia és a kontinens között. A RAS e tetkítettben arra hivatkozott, hogy a szóban forgó magán gazdasági szereplők általi díjemelések milyen kedvezőtlen hatásokat gyakoroltak Szardínia gazdasági és szociális rendszerére, e tekintetben pedig sürgős intézkedéseket kellett tenni. E regionális határozatban a RAS pontosította, hogy e járatoknak vegyeseknek kell lenniük (utas- és áruszállítás), továbbá hogy figyelembe kell venni a tevékenység gazdasági és pénzügyi szempontú fenntarthatóságát. Ezt követően a RAS a 2011. május 19-i delibera n. 25/69 jogforrással (a 25/69. sz. regionális határozat), valamint a 2011. június 1-jei delibera n. 27/4 jogforrással (a 4/27. sz. regionális határozat) lényegében jóváhagyta a Saremar által javasolt díjszabásokat, egyrészt a Golfo Aranci-Civitavecchia járaton a 2011. június 15-től szeptember 15-ig terjedő időszak vonatkozásában, másrészt pedig a Vado Ligure-Porto Torres járaton a 2011. június 22-től szeptember 15-ig terjedő időszak vonatkozásában. Ez utóbbi két regionális határozat engedélyezte a Saremar-nak, hogy az elfogadott díjszabási rendszerben változtatásokat vezessen be a költségvetési egyensúly és a legteljesebb fogyasztói elégedettség egymással való összhangba hozatala érdekében.
- 7 A RAS 2011. szeptember 1-jén elfogadta a delibera n. 36/6 jogforrást (a 36/6. sz. regionális határozat). E regionális határozatban a RAS – figyelembe véve, hogy a kontinenssel való összeköttetést biztosító járatokon a Saremar által végzett tengeri kabotázs szolgáltatás megszakítása azzal a hatással járna, hogy e járatokon monopolhelyzet állna vissza – felhívta e társaságot, hogy üzleti terv alapján vizsgálja meg olyan tengeri kabotázs szolgáltatás megvalósíthatóságát, amelyet a 2011. szeptember 30-tól 2012. szeptember 30-ig terjedő időszakban kísérleti jelleggel nyújtana a következő három járat közül legalább egy járaton: az Olbia–Livornó járat, a Porto Torres–Livornó járat, valamint a Cagliari–Piombino járat. E regionális határozat pontosította, hogy a Saremar-nak e vizsgálat keretében figyelembe kellett vennie a közlekedés iránti keresletet, valamint a kabotázs szolgáltatás gazdasági és pénzügyi szempontú fenntarthatóságát.
- 8 Másfelől ugyanezen regionális határozatban a RAS meghatározta azokat az intézkedéseket, amelyeket a Saremar által a Tirrenia fizetéseképtelenségi eljárása keretében elszenvedett veszteségek ellentételezése érdekében kellett megtenni. A Saremar-nak ugyanis 50%-kal le kellett értékelnie a Tirreniával szemben fennálló, 11 546 403,59 euró összegű követeléseit, ennek következtében pedig 2010-ben 5 253 530,05 euró hiányt könyvelt el. A RAS tehát egyrészt úgy határozott, hogy e veszteséget azáltal fedezi, hogy a Saremar tőkéjét 4 890 950,36 euróval leszállítja, miután felhasználták a jogszabály által előírt tartalékot, valamint a korábbi évek nyereségeit. Másrészt, megállapítva, hogy az olyan társaság részvényesei, amelynek a tőkéjét több mint egyharmaddal leszállították, az olasz polgári törvénykönyv 2446. cikke értelmében kötelesek e társaságot feltőkésíteni, a RAS úgy határozott, hogy a fent említett

leszállítást követően és ugyanilyen összegben megemeli a Saremar tőkéjét. 2012. március 28-án a Saremar részvényeseinek közgyűlése határozott az említett tőkeleszállításról, 2012. június 15-én pedig az ezt követő tőkeemelésről (a továbbiakban: vitatott tőkeemelés). 2012. július 11-én a részvényesek ugyanezen közgyűlése 824 309,69 euró összegben átutalta e tőkeemelés egy részét.

- 9 2011. december 1-jén a RAS elfogadta a delibera n. 48/65 jogforrást (a 48/65. sz. regionális határozat), amelyben azt az iránymutatást adta a Saremarnak, hogy a 2011-es nyári szezonban üzemeltetett komphajókat használva azonnal léptesse működésbe az Olbia–Civitavecchia vegyes útonalat, naponta induló járatok és a 2011-ben csúcsidőszakon kívül alkalmazott díjszabás mellett, azon lehetőség ellenében, hogy e díjszabás a kereslettől és a költségvetési egyensúly célkitűzésétől függően módosítható. A RAS ugyanis a Saremar által szolgáltatott elemzés alapján úgy ítélte meg, hogy egyedül ez az járat tette lehetővé a pénzügyi egyensúly elérését. Másfelől ugyanezen regionális határozatban a RAS előírta a három nagykapacitású komphajó bérlését annak érdekében, hogy a 2012 májusától szeptemberéig terjedő időszakban működtessék az Olbia–Civitavecchia és a Porto Torres–Vado Ligure (vagy a Porto Torres–Genoa) járatokat. A RAS ezenkívül előírta, hogy a Saremar minden járat tekintetében a szezontól függetlenül általános díjszabást határozzon meg, lehetővé téve számára a költségvetési egyensúly és a legteljesebb fogyasztói elégedettség egymással való összhangba hozatalát. Ezt követően a RAS elfogadta a 2012. március 20-i delibera n. 12/28 jogforrást (a 12/28. sz. regionális határozat), valamint a 2012. május 22-i delibera n. 22/14 jogforrást (a 22/14. sz. regionális határozat), amelyekkel mozgásteret biztosított a Saremarnak ahhoz, hogy e társaság az általa a 2012-es nyári szezon tekintetében a RAS-hoz benyújtott díjszabások közül kiválassza azokat, amelyek az Olbia–Civitavecchia és a Porto Torres–Vado Ligure járatokon a leginkább lehetővé teszik a költségvetési egyensúly és a közérdekű célok megvalósításának egymással való összhangba hozatalát.
- 10 A 2012. évi 15. sz. regionális törvény 1. cikkének (3) bekezdése 10 millió euró kiadást engedélyezett annak érdekében, hogy fedezzék a Saremar abból származó „esetleges veszteségét”, hogy e társaság Szardínia és a kontinens között járatokat működtet (a továbbiakban: vitatott ellentételezési intézkedés). Ez utóbbi rendelkezést a RAS két folyósítás formájában hajtotta végre, amelyeket egyrészt 2012. november 6-án, másrészt pedig 2012. december 3-án teljesített.

2. A közigazgatási eljárás

- 11 Az Európai Bizottság 2011. október 5-én közölte az Olasz Köztársasággal azt a határozatát, hogy az olasz hatóságok által a korábbi Tirrenia-csoport társaságai javára elfogadott több intézkedés tekintetében az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő közzététel útján pedig felhívta az érintett feleket, hogy terjesszék elő észrevételeiket (HL 2012. C 28., 18. o.). E határozat csak a közszolgáltatásért járó, az olasz állam által 2009 és 2011 között folyósított ellentételezéseket, valamint a Tirrenia és a Saremar privatizációja keretében nyújtott potenciális támogatásokat érintette.
- 12 E határozat elfogadását követően újabb panaszok érkeztek a Bizottsághoz, amelyek többek között a RAS által a Saremar javára tett bizonyos intézkedésekre vonatkoztak. 2012. október 12-én az olasz hatóságok a jogbiztonsággal összefüggő indokok alapján bejelentették a vitatott ellentételezési intézkedést.
- 13 A Bizottság 2012. december 19-én közölte az olasz hatóságokkal a Hivatalos Lapban 2013. március 22-én közzétett azon határozatát (HL 2013. C 84., 58. o.), hogy kiterjeszti a hivatalos vizsgálati eljárást. A Bizottság ugyanis úgy ítélte meg, hogy az eljárást megindító határozatban általa megfogalmazott kétségek a korábbi Tirrenia-csoport társaságai részére 2012 januárjától folyósított ellentételezésre, különösen pedig a Saremart illetően a vitatott ellentételezési intézkedésre, valamint azokra a további állami finanszírozási intézkedésekre is érvényesek, amelyeket ezen időponttól nyújtottak e társaságnak.

- 14 A RAS a 2012. december 13-i, február 26-i, szeptember 3-i, október 24-i, november 13-i és 2013. november 21-i leveleiben terjesztette elő a Saremar javára általa elfogadott intézkedésekkel kapcsolatos észrevételeit. A Saremar és a versenytársai szintén észrevételeket terjesztettek elő. Hasonlóképp, az olasz hatóságok a 2013. szeptember 26-i és október 25-i leveleikben válaszoltak a Bizottság további információkéréseire. Végül a szóban forgó intézkedések tárgyában több találkozóra került sor a Bizottság, a RAS és a Saremar között (2012. április 24-én, május 2-án, július 10-én és 2013. október 10-én), továbbá a Bizottság és a panaszosok között (2012. július 27-én és november 20-án, valamint 2013. augusztus 8-án).
- 15 A RAS 2013. március 14-én azt kérte a Bizottságtól, hogy a Saremar javára tett intézkedéssorozat vizsgálatát válassza el a hivatalos vizsgálati eljárással érintett többi intézkedés vizsgálatától, az említett intézkedéssorozatot pedig kezelje soron kívül, különösen a Saremar közeli privatizációja távlatában. E kérelem alapján a Bizottság 2014. január 22-én elfogadta a RAS által a Saremar javára végrehajtott SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) és SA.32016 (2011/C) támogatási intézkedésekről szóló C(2013) 9101 final határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

3. A megtámadott határozat

- 16 Mint az kitűnik a fenti 15. pontból, a megtámadott határozat csak a RAS által a Saremar javára elfogadott intézkedésekre vonatkozik.
- 17 A megtámadott határozatban a Bizottság öt intézkedést vizsgált meg: először is a vitatott ellentételezési intézkedést, másodszer a Saremar hirdetési tevékenységeit, vagyis azt, hogy a RAS 3 millió euró nyújtott a Saremar-nak a szardíniai turizmus hirdetésére, harmadszor a Saremar-nak adott azon engedélyt, hogy 3 millió euró kölcsönt vegyen fel, valamint a RAS által az érintett hitelintézetnek küldött szándéknyilatkozatot, negyedszer a Saremar javára annak érdekében tett második szándéknyilatkozatot, hogy engedélyt kaphasson 5 millió euró összegű folyószámlahitelre, ötödször pedig a vitatott tőkeemelését.
- 18 A vitatott ellentételezési intézkedést illetően a Bizottság által a megtámadott határozatban lefolytatott elemzés négy lépésből állt.
- 19 A Bizottság először is azt a kérdést vizsgálta meg, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatásnak minősült-e. E tekintetben, miután megállapította egyrészt, hogy az említett intézkedés keretében állami forrásokat ruháztak át (a (161)–(165) preambulumbekendés), másrészt pedig ez az intézkedés szelektív volt (a (166) preambulumbekendés), a Bizottság azt ellenőrizte, hogy ez az intézkedés gazdasági előnyt biztosított-e, vagy sem, a Saremar számára, megvizsgálva ezen intézkedésnek a 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítéletben (C-280/00, EU:C:2003:415) meghatározott feltételekkel (a továbbiakban: Altmark feltételek) való összhangját (a (167)–(225) preambulumbekendés). A Bizottság mindenekelőtt a második Altmark feltételre tekintettel vizsgálta a vitatott ellentételezési intézkedést, és e vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy e feltétel nem teljesült, következésképpen pedig ez az intézkedés gazdasági előnyt biztosított a Saremar-nak. Ugyanakkor a vitatott intézkedést az első és a harmadik Altmark feltételre tekintettel is megvizsgálta, e vizsgálat alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy e feltételek sem teljesültek (a (180)–(219) és (220)–(224) preambulumbekendés). A Bizottság végül megállapította, hogy a szóban forgó intézkedés érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, és alkalmas volt arra, hogy torzítsa a versenyt, következésképpen pedig az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősült (a (246) és (247) preambulumbekendés).
- 20 Másodszer, a Bizottság megvizsgálta, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést lehetett-e olyan támogatásnak tekinteni, amely összeegyeztethetőnek és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól mentesnek minősül, tekintettel az Európai Unió működéséről szóló

szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozatban (HL 2012. L 7., 3. o., a továbbiakban: a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat) megállapított feltételekre, amely határozat az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében biztosított eltérést hajtja végre. A Bizottság e vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem lehetett (a megtámadott határozat (255)–(260) preambulumbekendése).

- 21 Harmadszor, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Saremar megfelelt az ahhoz szükséges feltételeknek, hogy „A Közösség iránymutatása a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról” című, 2004. október 1-jei bizottsági közlemény (HL C 244., 2004.10.1., 2. o., a továbbiakban: a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás) értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősüljön. A Bizottság tehát úgy ítélte meg, hogy „A közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai keretszabály” című, 2012. január 11-i bizottsági közlemény (HL 2012. C 8., 15. o., a továbbiakban: 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály) 9. pontja értelmében a vitatott ellentételezési intézkedés összeegyeztethetőségét ugyanezen iránymutatásra, valamint az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjára tekintettel kell értékelni. A Bizottság ugyanakkor megállapította, hogy az ezen iránymutatásban meghatározott feltételek a jelen ügyben nem teljesültek. A Bizottság ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az említett intézkedés összeegyeztethetetlen támogatásnak minősült (a megtámadott határozat (261)–(280) preambulumbekendése).
- 22 Ugyanakkor negyedszer, arra az esetre, ha a Saremar nem minősülne nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak, a Bizottság másodlagosan megvizsgálta, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést az ÁGÉSZ-keretszabályban meghatározott feltételek alapján összeegyeztethető támogatásnak lehetett-e tekinteni. A Bizottság – tekintettel különösen azokra a megállapításokra, amelyeket már az Altmark feltételek és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazása keretében is megfogalmazott – e vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem lehetett (a megtámadott határozat (282)–(296) preambulumbekendése).
- 23 A vitatott tőkeemelésről a Bizottság úgy ítélte meg, hogy teljesültek az ezen intézkedés állami támogatásnak minősítéséhez szükséges feltételek (a (161)–(166) és a (235)–(247) preambulumbekendés). Különösen, megállapította, hogy a gazdasági előny fennállásával kapcsolatos feltételt illetően e tőkeemelés nem felelt meg a piaccgazdasági magánbefektető kritériumának (a (235)–(245) preambulumbekendés). A Bizottság továbbá úgy ítélte meg, hogy az említett tőkeemelés nem tartotta tiszteletben a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatást, ezért pedig nem minősülhetett az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pontja értelmében vett összeegyeztethető támogatásnak (a (297)–(299) preambulumbekendés).
- 24 A megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az egyrészt a vitatott ellentételezési intézkedés, másrészt pedig a vitatott tőkeemelés formájában a Saremarnak nyújtott állami támogatások összeegyeztethetetlenek a belső piaccal, és az olasz hatóságok az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen hajtották végre azokat. E határozat 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a fenti 17. pontban említett hirdetési tevékenységek finanszírozása és szándéknyilatkozatok megtétele nem minősült a Saremarnak nyújtott állami támogatásnak. Az említett határozat 2. cikkének (1) bekezdése elrendeli az 1. cikkének (1) bekezdése szerinti összeegyeztethetetlen támogatások visszatéríttetését.
- 25 A megtámadott határozatnak csak az része képezi a jelen kereset tárgyát, amely a vitatott ellentételezési intézkedésre és a vitatott tőkeemelésre vonatkozik. Másfelől az említett határozat ugyanezen része a Saremar által előterjesztett azon keresetnek is a tárgyát képezi, amelyre a mai napon hozott Saremar kontra Bizottság ítélet (T-220/14) vonatkozik.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 26 A Törvényszék Hivatalához 2014. április 2-án benyújtott keresetlevelével a RAS előterjesztette a jelen keresetet.
- 27 2014. július 8-án a Bizottság előterjesztette ellenkérelmét.
- 28 A Törvényszék Hivatalához 2014. július 21-én benyújtott iratban a CIN kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhatson. A 2014. szeptember 10-i beadványokban saját maga vonatkozásában mind a RAS, mind pedig a Bizottság a CIN-nel szembeni bizalmas kezelés iránti kérelmet terjesztett elő, ennek érdekében pedig mellékeltek az érintett iratok nem bizalmas változatát. A nyolcadik tanács elnöke 2014. október 10-i végzésével megengedte a CIN-nek a beavatkozást. A RAS és a Bizottság bizalmas kezelés iránti kérelmeinek – mivel azokat nem vitatták – helyt adtak.
- 29 A választ, illetve a viszonyválaszt 2014. szeptember 26-án, illetve 2014. november 10-én nyújtották be a Törvényszék Hivatalához.
- 30 A CIN a beavatkozási beadványát 2014. december 16-án nyújtotta be a Törvényszék Hivatalához. A Bizottság 2015. február 12-én, a RAS pedig 2015. március 2-án terjesztette elő az e beadvánnyal kapcsolatos észrevételeit.
- 31 A Törvényszék Hivatala a 2016. április 15-i levélben tájékoztatta a feleket, hogy az ítélkező testület egyik bírójának akadályoztatása folytán a Törvényszék eljárási szabályzata 17. cikkének (2) bekezdése alapján másik bírót jelölt ki az akadályoztatott bíró helyettesítése érdekében.
- 32 A Törvényszék Hivatala a 2016. április 21-i levélben felhívta a felperest és az alperest, hogy terjesszék elő észrevételeiket azon lehetőségre vonatkozóan, hogy a Törvényszék a jelen ügyet egyesítse a T-220/14. sz. Saremar kontra Bizottság ügygel (lásd a fenti 25. pontot) a tárgyalás megtartása, adott esetben pedig az eljárást befejező határozat meghozatala céljából. Egyrészt a Bizottság a 2016. április 28-i beadványában, másrészt pedig a RAS a 2016. május 10-i beadványában jelezte, hogy ezen egyesítéssel kapcsolatban nem tesz észrevételeket. A Bizottság kérte, hogy ilyen egyesítés esetén a jelen ügy eljárási iratainak csak a nem bizalmas változatát közöljék a beavatkozó felekkel a T-220/14. sz. ügyben. A RAS a maga részéről kérte, hogy ilyen esetben a T-220/14. sz. ügyben részt vevő beavatkozó felekkel azon keresetlevél mellékleteinek nem bizalmas változatát közöljék, amely megegyezik a Saremar által a T-220/14. sz. ügyben 2015. június 11-én, a 2015. május 7-i Saremar kontra Bizottság végzést (T-220/14, nem tették közzé, EU:T:2015:320) követően benyújtott keresetlevellel.
- 33 A nyolcadik tanács elnöke 2016. június 22-i végzésével az eljárás szóbeli szakaszának lefolytatása céljából a jelen ügyet egyesítette a T-220/14. sz. ügygel. Az előadó bíró javaslata alapján a Törvényszék úgy döntött, hogy megnyitja az eljárás szóbeli szakaszát, és pervezető intézkedés keretében többek között felhívta a RAS-t és a Saremar-t, hogy írásban közöljenek naprakész információt a Törvényszékkel a Saremar gazdasági és pénzügyi helyzetéről, különösen pedig jelezzék a Törvényszéknek, hogy a Saremar fizetésképtelenségi egyezség megkötésére irányuló eljárás alá került-e, és adott esetben tájékoztassák a Törvényszéket ezen eljárás állásáról. A RAS és a Saremar 2016. július 11-én küldte meg a válaszait.
- 34 2016. június 30-án a Grandi Navi Veloci – a T-220/14. sz. ügyben részt vevő beavatkozó fél – bejelentette a Törvényszéknek, hogy a beavatkozását visszavonja. A 2016. július 19-i végzéssel e beavatkozó felet törölték a T-219/14. és T-220/14. sz. egyesített ügyekből.
- 35 A Törvényszék a 2016. július 20-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait. E tárgyalás során a felek többek között azt a kérdést vitatták meg, hogy fennmaradt-e egyrészt a RAS eljáráshoz fűződő érdeke, másrészt pedig a Saremar eljáráshoz

fűződő érdeke, azzal összefüggésben, hogy ez utóbbi felszámolás alá került. A Törvényszék felhívta a feleket, hogy írásban fejtsék ki az e kérdéssel kapcsolatos álláspontjukat, ehhez kapcsolódóan pedig nyújtsanak be bizonyos dokumentumokat. 2016. július 29-én a felek előterjesztették észrevételeiket, valamint benyújtották a Törvényszék által kért dokumentumokat. Az eljárás szóbeli szakasza a 2016. szeptember 7-i határozattal fejeződött be.

36 A RAS azt kéri, hogy a Törvényszék:

- „részben vagy egészben” semmisítse meg a megtámadott határozatot, amennyiben a Bizottság a vitatott ellentételezési intézkedést és a vitatott tőkeemelést állami támogatásoknak minősítette, valamint amennyiben megállapította, hogy ezek az intézkedések a belső piaccal összeegyeztethetetlenek voltak, és elrendelte azok visszatéríttetését;
- az EUMSZ 277. cikk nyilvánítsa jogellenesnek és alkalmazhatatlannak a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének f) pontját és a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontját;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

37 A RAS ezenkívül azt kéri, hogy a Törvényszék rendeljen el a Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzatának 64–66. cikke szerinti pervezető intézkedéseket és bizonyításfelvételt, annak érdekében, hogy az első jogalap első és második része keretében felvetett kérdések tárgyában kérdéseket intézzen a Bizottsághoz, és felhívja őt bizonyos dokumentumok benyújtására.

38 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

- utasítsa el a keresetet;
- a RAS-t kötelezze a költségek viselésére.

39 A CIN azt kéri, hogy a Törvényszék:

- utasítsa el a keresetet;
- a felperest kötelezze a költségek viselésére, ideértve a CIN beavatkozásával összefüggésben felmerült költségeket is.

A jogkérdésről

1. A kereshetőségi jogról és az eljáráshoz fűződő érdekről

40 A tárgyaláson és a 2016. július 29-i beadványában a Bizottság azt állította, hogy a Saremar folyamatban lévő felszámolása folytán a RAS eljáráshoz fűződő érdeke az eljárás során megszűnt. E tekintetben előadta, hogy a RAS-nak egyáltalán nem áll szándékában fenntartani a Saremar gazdasági tevékenységét. E tekintetben a Bizottság a RAS által a T-506/14. sz., Grandi Navi Veloci kontra Bizottság ügy keretében előterjesztett észrevételekre támaszkodik, amelyekben a RAS hallgatólágosan eismerte, hogy a megtámadott határozat megsemmisítése esetén nem lehetne megszüntetni a RAS felszámolását, e vállalkozás gazdasági tevékenységét pedig nem lehetne újrakezdeni. A Bizottság hivatkozik a RAS elnöke által tett, a 2016. április 22-i delibera n. 24/23 (24/23. sz. regionális határozat) indokolásában idézett és a RAS 2016. július 29-i észrevételeihez mellékelte nyilatkozatokra, amelyek szerint „a regionális igazgatásnak a Saremar fenntartásához fűződő érdeke megszűnt.” Ezenkívül a Bizottság szerint a RAS-nak mint a támogatások folyósítása címén a Saremar hitelezőjének nem áll érdekében, hogy e támogatások összegét kizárják a vállalkozás passzívái közül. Végül a RAS ahhoz

fűződő érdeke, hogy a Törvényszék megállapítsa, hogy a jelen ügyben a RAS nem nyújtott összeegyeztethetetlen állami támogatást, az ilyen megállapítás konkrét hatása hiányában elvont és hipotetikus jellegű. Különösen, a Bizottság azt állítja, hogy a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) 2013. július 16-i határozatára tekintettel a RAS-nak nem származhat semmilyen „politikai” előnye a megtámadott határozat megsemmisítéséből, mivel nem rendelkezik hatáskörrel a vitatott intézkedések megtételére. A Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy az eljáráshoz fűződő érdek ilyen hiánya alapján a Törvényszéknek meg kell állapítania, hogy a jelen ügyben az eljárás okafogyottá vált.

- 41 A fenti érvekre válaszolva a RAS a maga részéről azt állítja, hogy az eljáráshoz fűződő érdeke fennmarad egyrészt az állami hatósági jogállása, másrészt pedig azon jogállása folytán, hogy ő a Saremar egyedüli részvényese. A RAS szerint a Szardínia és a kontinens közötti területi folytonosság biztosítása érdekében általa mint állami hatóság által hozott döntéseket kétségbe vonta a megtámadott határozat, amelyben a Bizottság vitatja a közszolgáltatás iránti szükségletet és a közszolgáltatási kötelezettségek szükségességét. Ennélfogva a RAS úgy véli, hogy konkrét és jelenleg is fennálló érdeke fűződik ahhoz, hogy a megtámadott határozat megsemmisítésével megerősítsék a határozatainak jogszerűségét. Másfelől azt állítja, hogy e határozat megsemmisítése esetén a csődegyezségi passzívák jelentősen csökkennének, ami lehetővé tenné a hitelezők valamennyi követelésének kielégítését, valamint azt, hogy a RAS a felszámolás során keletkező többletből részesedjék.
- 42 Először is meg kell állapítani: a Bizottság kifejezetten kétségbe vonja, hogy a Törvényszéknek el kellene bírálnia a jelen keresetet, azon az alapon, hogy az eljárás során megszűnt a felperes eljáráshoz fűződő érdeke, viszont nem vonja kétségbe e kereset elfogadhatóságát. Ugyanakkor az arra alapított érve, hogy a nemzeti jog értelmében a RAS nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott intézkedések elfogadására, felveti mind a felperes keresetjogi joga fennállásának kérdését, mind pedig azt a kérdést, hogy e kereset benyújtásakor fennállt-e az eljáráshoz fűződő érdeke. Márpedig itt e kereset elfogadhatóságának két együttes feltételéről van szó (lásd: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amelyeket a Törvényszéknek mindenképp hivatalból kell vizsgálnia (lásd: 2011. március 24-i Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság végzés, T-36/10, EU:T:2011:124, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2012. május 4-i UPS Europe és United Parcel Service Deutschland kontra Bizottság végzés, T-344/10, nem tették közzé, EU:T:2012:216, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 43 E tekintetben az EUMSZ 263. cikkéből kitűnik, hogy határozott különbség áll fenn egyrészt az uniós intézmények és a tagállamok megsemmisítés iránti kereset benyújtásához fűződő, e cikk második bekezdése szerinti joga, másrészt pedig a természetes és jogi személyek e cikk negyedik bekezdése szerinti ilyen joga között. Így az ítélkezési gyakorlat szerint az uniós intézmények és a tagállamok tekintetében e keresetindítási jog gyakorlása csak a megsemmisíteni kért jogi aktus megtámadható jellegétől függ, nem pedig e hatóságok keresetjogi jogának vagy az eljáráshoz fűződő érdekének igazolásától (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-279/08 P, EU:C:2011:551, 35–42. pont; 2012. szeptember 20-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, T-154/10, EU:T:2012:452, 37. és 38. pont).
- 44 Ezzel szemben egyrészt a természetes és jogi személyeket megillető, az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése szerinti keresetindítási jog attól a feltételtől függ, hogy e személyeknek elismerjék a keresetjogi jogát, vagyis e rendelkezés szövege szerint attól a feltételtől, hogy a keresetük olyan aktus ellen irányuljon, amelynek ők a címzettjei, vagy olyan aktus ellen, amely közvetlenül és személyükben érinti őket, vagy akár olyan rendeleti jellegű aktus ellen, amely közvetlenül érinti őket, és nem tartalmaz végrehajtási intézkedéseket (lásd: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 45 Másrészt a természetes és jogi személyek e keresetindítási jogához az is szükséges, hogy a kereset benyújtásakor fennálljon az eljáráshoz fűződő érdekük, ami a keresetőségi jogtól elkülönülő elfogadhatósági feltételt képez. Az eljáráshoz fűződő ezen érdeknek – a kereset tárgyához hasonlóan – a bírósági határozat kihirdetéséig fenn kell maradnia, ellenkező esetben a kereset okafogyottá válik (lásd: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 57. és 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez az érdek feltételezi, hogy a megtámadott aktus megsemmisítése önmagában jogi következményekkel járhat, és a kereset ezért – eredményét tekintve – az azt indító fél javára szolgálhat (2007. június 7-i Wunenburger kontra Bizottság ítélet, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 42. pont; 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 55. pont). Másfelől a felperes eljáráshoz fűződő érdekének létrejötnének és fennállónak kell lennie, továbbá az nem vonatkozhat jövőbeli és hipotetikus helyzetre (lásd: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Különösen, a fenti 44–45. pontban felidézett feltételek a tagállamon belül az államinál alacsonyabb szintet képviselő jogalany által indított megsemmisítés iránti keresetre is vonatkoznak, amely előterjeszhető az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése alapján, amennyiben e jogalany az érintett tagállam belső joga alapján jogi személyiséggel rendelkezik (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 10-i Bizottság kontra Ente per le Ville Vesuviane és Ente per le Ville Vesuviane kontra Bizottság ítélet, C-445/07 P és C-455/07 P, EU:C:2009:529, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Mindenekelőtt ami a keresetőségi jogot illeti, az állami támogatásokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatból következik, hogy azon tagállamon belül, amely a Bizottság olyan határozatának címzettje, amely az e tagállam által bevezetett támogatás összeegyeztethetőségéről és jogszerűségéről dönt, az államinál alacsonyabb szintet képviselő valamely jogalanyt bizonyos körülmények között közvetlenül és személyében érintettnek lehet tekinteni. Egyrészt, e jogalanyt közvetlenül érintettnek kell tekinteni, amennyiben a megtámadott határozat közvetlen hatással lehet az e jogalany elfogadott, a vitatott támogatásokat odaítélő aktusokra, valamint az e támogatások visszatéríttetésével kapcsolatos kötelezettségekre, anélkül hogy e tekintetben mérlegelési jogkörrel rendelkezzenek azok a nemzeti hatóságok, amelyekkel a megtámadott határozatot közölték. Másrészt, e jogalanyt személyében érintettnek kell tekinteni, amennyiben ő bocsátotta ki a megtámadott határozattal érintett aktust vagy aktusokat, és e határozat megakadályozza őt abban, hogy a szándékának megfelelően gyakorolja a saját hatásköreit, vagyis az e határozat vitatásához fűződő érdeke ily módon elkülönül az érintett tagállam ezen érdekétől (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 1999. június 15-i Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia kontra Bizottság ítélet, T-288/97, EU:T:1999:125, 30–34. pont; 2014. szeptember 9-i Hansestadt Lübeck kontra Bizottság ítélet, T-461/12, nem tették közzé, EU:T:2014:758, 34. pont).
- 48 A jelen ügyben egyrészt a RAS érdekeinek közvetlen érintettségét illetően az iratanyag egyetlen eleméből sem tűnik ki, hogy az olasz állam, amellyel a megtámadott határozatot közölték, e határozatnak a felperes részére történő továbbbírása során gyakorolta volna a mérlegelési jogkörét. Így a vitatott támogatásokat illetően e határozat jellegénél fogva közvetlenül érintheti a RAS jogait és kötelezettségeit. Másrészt ezen érdekek személyes érintettségét illetően meg kell állapítani, hogy – mint az kitűnik a fenti 6–10. pontban említett regionális határozatokból és a 2012. évi 15. sz. regionális törvényből – a vitatott támogatásokat a RAS a saját kezdeményezésére és a saját hatáskörei keretében nyújtotta, mind olyan regionális hatóságként, amelynek feladata Szardínia területén gondoskodni a szociális és gazdasági érdekek védelméről, mind pedig olyan állami hatóságként, amelynek feladata a Saremar gazdasági és pénzügyi igazgatása, többek között annak privatizációja érdekében. Másfelől az iratanyag elemeiből nem tűnik ki, hogy az olasz állam közreműködött volna e támogatások nyújtásában, vagy hogy e tekintetben jogosult lenne meghatározni a RAS érdekeit. Következésképpen látható, hogy a RAS közvetlenül és személyében érintett a megtámadott határozat által, vagyis e határozattal szemben keresetőségi joggal rendelkezik.

- 49 Ugyanakkor, mint az kitűnik a fenti 45. pontból, jóllehet e körülmények elegendők a RAS kereshetőségi jogának alátámasztásához, nem bizonyítják szükségképpen az eljárásához fűződő érdekét (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 62. pont). Ezenkívül ugyanis szükséges, hogy a megtámadott határozat önmagában alkalmas legyen arra, hogy a RAS vonatkozásában jogi következményekkel járjon, így pedig a jelen kereset az eredményét tekintve a RAS javára szolgálhasson.
- 50 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a kereset benyújtásának időpontjában a megtámadott határozat sérelmet okozott a RAS-nak, amennyiben a Bizottság a vitatott támogatásokat összeegyeztethetetlennek és jogellenesnek minősítette, és elrendelte azok visszatéríttetését. Így ebben az időpontban a RAS-nak előnye származhatott a megtámadott határozat megsemmisítéséből. Ugyanis önmagában e megsemmisítés folytán az e határozatból származó, a RAS vitatott támogatásokat odaítélő aktusainak érvényességét és ezen aktusokból eredően a RAS-t terhelő kötelezettségeket érintő jogkövetkezmények – vagyis ezen aktusok végrehajtásának tilalma és a szóban forgó támogatások visszatéríttetésének kötelezettsége – a RAS-szal szemben automatikusan megszűnnének, ez pedig szükségképpen módosítaná a RAS jogi helyzetét (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2009. március 4-i Tirrenia di Navigazione és társai kontra Bizottság ítélet, T-265/04, T-292/04 és T-504/04, nem tették közzé, EU:T:2009:48, 69. és 70. pont).
- 51 Kétségtelen, mint azt a fenti 40. pont is jelezte, hogy a Bizottság megítélése szerint a RAS-nak nem származhat semmilyen „politikai” előnye a megtámadott határozat megsemmisítéséből, mivel nem rendelkezett hatáskörrel az e határozat tárgyát képező intézkedések megtételére. A Bizottság szerint ugyanis a Corte costituzionale 2013. július 16-i ítélete az olasz állam javára döntötte el azt a kérdést, hogy mely hatóság rendelkezett hatáskörrel a Szardínia és a kontinens közötti járatokat érintő közszolgáltatási kötelezettségek meghatározására. A Bizottság álláspontja tehát lényegében annak megállapításával egyenértékű, hogy a Corte costituzionale ezen ítéletére tekintettel egyedül az olasz állam rendelkezett hatáskörrel a RAS által 2011-ben és 2012-ben bevezetett, kabotázsra irányuló közszolgáltatás kialakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó vitatott ellentételezési intézkedés elfogadására.
- 52 Ugyanakkor egyrészt hangsúlyozni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós intézményeknek, különösen pedig az uniós bíróságoknak nem feladata, hogy határozzanak a belső jog intézményi szabályai által a különböző nemzeti szervek között előírt hatáskör-megosztásról és az e szervekre háruló egyes kötelezettségekről (1997. március 21-i Région wallonne kontra Bizottság végzés, C-95/97, EU:C:1997:184, 7. pont; 1999. június 15-i Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia kontra Bizottság ítélet, T-288/97, EU:T:1999:125, 48. pont).
- 53 Másrészt pedig mindenesetre meg kell állapítani, hogy a Bizottság érve semmilyen módon nem vonja kétségbe a felperes kereshetőségi jogával és az eljárásához fűződő érdekével kapcsolatban a fenti 47–50. pontban kifejtett megfontolásokat. Ami a kereshetőségi jogot illeti, mint azt a fenti 48. pont is kifejtette, a Törvényszék csak azt állapíthatja meg, hogy a RAS a saját kezdeményezésére és a saját hatáskörének gyakorlása keretében nyújtotta a vitatott támogatásokat, az olasz állam pedig ebben nem működött közre, vagyis a RAS-nak a megtámadott határozat vitatásához fűződő érdeke elkülönül az olasz állam ilyen érdekétől. Következésképpen a Törvényszéknek nem kell értelmeznie a Corte costituzionale 2013. július 16-i ítéletét annak ellenőrzéséhez, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést illetően a RAS ténylegesen hatáskörrel rendelkezett-e arra – mint ahogy azt állítja –, hogy a területi folytonosság címén kialakítsa a Szardínia és az olasz félsziget közötti saját tengeri kabotázs szolgáltatását. Az eljárásához fűződő érdekét illetően a fenti 50. pontból következik, hogy a megtámadott határozat sérelmet okozott a felperesnek, akinek tehát jogi előnye származhat e határozat megsemmisítéséből. Nincs tehát hatása annak a körülménynek, hogy a felperesnek a Bizottság által kifejtett okokból nem származhat „politikai” előnye e megsemmisítésből. Másfelől a Bizottság nem állítja, hogy a Corte costituzionale fent említett határozata kétségbe vonná a RAS-nak a vitatott tőkeemelést odaítélésével kapcsolatos hatáskörét.

- 54 Másodszor, meg kell vizsgálni, hogy a Saremar felszámolás alá kerülése folytán az eljárás során megszűnt-e a RAS-nak az eljáráshoz fűződő érdeke, mint azt a Bizottság állítja.
- 55 E tekintetben a felek által 2016. július 11-én és 29-én a Törvényszékhez benyújtott magyarázatokból és dokumentumokból kitűnik, hogy a Saremar – mivel nem volt képes visszatéríteni a vitatott támogatások már kifizetett részét – azt kérte, hogy a felszámolása érdekében indítsanak vele szemben fizetéseképtelenségi egyezség megkötésére irányuló eljárást, amely fizetéseképtelenségi egyezséget a Tribunale di Cagliari (cagliari bíróság, Olaszország) 2015. július 22-én helybenhagyta. E fizetéseképtelenségi egyezség azt irányozza elő, hogy a Saremar hitelezőinek követeléseit a Saremar összes vagyontárgyának értékesítése és felszámolása útján kell kielégíteni. A Saremar flottáját 2015. december 30-án átruházták, 2016. március 31-én pedig e társaság valamennyi tevékenységét megszüntette, míg a RAS 2016. március 18-án egy másik társaságnak ítélte oda a Szardínia és a kis szárd szigetek közötti járat működtetésére irányuló koncessziót. Másfelől a RAS a 2016. július 11-i válaszában jelezte, hogy a Saremar a fizetéseképtelenségi egyezség végrehajtásának előrehaladott szakaszában van, mivel valamennyi elsőbbségi hitelezőjének követeléseit kielégítették, és azt tervezik, hogy az ezt követő hónapokban sor kerül a biztosítékkal nem rendelkező hitelezők közötti első jelentősebb felosztásra is.
- 56 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a Saremar felszámolás alá kerülése ellenére nem szűnt meg a RAS eljáráshoz fűződő érdeke.
- 57 Egyrészt ugyanis meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatot nem helyezték hatályon kívül, illetve nem vonták vissza, vagyis a jelen keresetnek továbbra is fennmarad a tárgya (lásd ebben az értelemben: 2007. június 7-i Wunenburger kontra Bizottság ítélet, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 48. pont).
- 58 Másrészt a megtámadott határozat a RAS-szal szemben továbbra is kifejti a joghatásait, amelyek önmagában a Saremar felszámolás alá kerülése folytán nem váltak hatálytalanná. E tekintetben a Bizottság nem vitatja, hogy – mint azt a tárgyaláson a RAS és a Saremar kifejtette – a Saremar felszámolás alá kerülése nem eredményezte a Saremar megszűnését, amire csak a felszámolási folyamat végén kerülhet majd sor. Márpedig, még ha feltételezzük is, hogy a Saremar megszűnését követően a megtámadott határozatból eredő kötelezettségeknek a RAS vonatkozásában nem lesz már konkrét tartalmuk, a Saremar felszámolás alá kerülésének szakaszában semmiképp nem ez a helyzet. Hozzá kell tenni, hogy a Törvényszéket eddig nem tájékoztatták arról, hogy a Saremar felszámolási eljárása befejeződött volna.
- 59 Így e határozat folytán a RAS továbbra sem jogosult arra, hogy folyósítsa a Saremar részére a vitatott tőkeemelés azon részét, amelyet ezen állami hatóság – mint az kitűnik a Saremar részvényeseinek 2012. július 11-i közgyűléséről készült, a keresetlevélhez mellékelte jegyzőkönyvből – e műveletnek a Bizottság részére történő bejelentésénél fogva nem hajtott végre.
- 60 Másfelől a vitatott támogatások azon részét illetően, amelyet a RAS már kifizetett a Saremarnak, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy önmagában az a körülmény, hogy a vállalkozással szemben fizetéseképtelenségi eljárás indul, különösen ha ez az eljárás a vállalkozás felszámolásához vezet, nem vonja kétségbe a támogatás visszatérítésének elvét. Ilyen esetben ugyanis az eredeti állapot helyreállítása és a jogellenes támogatásokból fakadó versenytorzulás kiküszöbölése főszabályként elérhető az érintett támogatások visszatérítésére vonatkozó kötelezettségnek a felszámolás alatt álló vállalkozás passzívái közötti feltüntetésével (lásd: 2009. július 1-jei KG Holding és társai kontra Bizottság ítélet, T-81/07–T-83/07, EU:T:2009:237, 192. és 193. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A RAS tehát legalább arról köteles gondoskodni, hogy a vitatott támogatások már kifizetett része címén a Saremarral szemben fennálló követeléseit feltüntessék e társaság passzívái között.

- 61 E feltételek mellett anélkül, hogy meg kellene vizsgálni a RAS érveit, meg kell állapítani, hogy a Saremar felszámolás alá kerülése nem vonja kétségbe a fenti 50. pontban tett azon megállapítást, amely szerint a megtámadott határozat megsemmisítése a felperes javára szolgálhat, mivel az e határozatból eredő kötelezettségek ilyen esetben automatikusan megszűnnének vele szemben, ez pedig szükségképpen módosítaná a jogi helyzetét.
- 62 A Bizottság érvei nem kérdőjelezhetik meg e megfontolásokat.
- 63 Egyrészt, e megfontolásokból világosan kitűnik, hogy nincs hatással a felperes eljáráshoz fűződő érdekének fennállására az a kérdés, hogy a Saremar tovább folytathatja-e a gazdasági tevékenységét, vagy sem, következésképpen pedig az a kérdés, hogy a RAS-nak érdeke fűződik-e ezen tevékenység tovább folytatásához. A fenti 57–60. pontból következik ugyanis, hogy ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy egyrészt a megtámadott határozatnak fennmarad a tárgya, másrészt pedig e határozat továbbra is joghatásokat fejt ki a RAS, valamint az általa mint állami hatóságként hozott határozatok tekintetében. Ezért nem relevánsak a jelen ügyben a RAS által a T-506/14. sz. Grandi Navi Veloci kontra Bizottság ügygel összefüggésben tett nyilatkozatok, valamint a RAS elnöke által tett, a 24/23. sz. regionális határozat indokolásában idézett nyilatkozatok (lásd a fenti 40. pontot), amelyekre a Bizottság hivatkozik. Másfelől, ellentétben azzal, amit a Bizottság állít, a RAS azáltal, hogy e nyilatkozatok ellenére fenntartja a jelen keresetet, nem sérti meg azt az elvet, amely szerint senki sem járhat el saját cselekményével ellentétesen (*nemo potest venire contra factum proprium*).
- 64 Másrészt, mint az kitűnik a fenti 47–61. pontból, a RAS nem a Saremar hitelezőjének minőségében, hanem a vitatott támogatásokat nyújtó állami hatóság minőségében jogosult előterjeszteni a jelen keresetet. Következésképpen nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a RAS-nak a Saremar hitelezőjeként a Saremar felszámolás alá helyezése folytán nem fűződik érdeke a megtámadott határozat megsemmisítéséhez.
- 65 Végül a fenti 52. és 53. pontban kifejtett okokból nem lehet helyt adni a Bizottság arra alapított érvének, hogy a RAS állítólag nem rendelkezett hatáskörrel a vitatott ellentételezési intézkedés odaítélésére.
- 66 Az eddigiek összességéből következik, hogy a RAS-nak a jelen kereset keretében továbbra is fennáll az eljáráshoz fűződő érdeke, következésképpen pedig határozatot kell hozni.

2. Az ügy érdeméről

- 67 A kereset két részből áll, amelyek közül az első a megtámadott határozat amiatt történő megsemmisítésére irányul, hogy a Bizottság a vitatott ellentételezési intézkedést a belső piaccal összeegyeztethetetlennek és jogellenesen végrehajtottnak minősítette, a második pedig e határozat amiatt történő megsemmisítésére, hogy a Bizottság a vitatott tőkeemelést összeegyeztethetetlennek és jogellenesnek minősítette.

A kereset első része, amely a megtámadott határozatnak a vitatott ellentételezési intézkedéssel kapcsolatos részére vonatkozik

- 68 A megtámadott határozatnak a vitatott ellentételezési intézkedéssel kapcsolatos részével szemben a felperes formailag öt jogalapot hoz fel, amelyeket lényegében téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapít. Az első jogalap a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségek azonosítására, a második az Altmark feltételek alkalmazására, a harmadik [az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének] az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással [helyesen: közszolgáltatásért] járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2005. november 28-i 2005/842/EK

bizottsági határozat (HL 2005. L 312., 67. o.; a továbbiakban: 2005. évi ÁGÉSZ-határozat) és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazására, a negyedik a Saremar nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítésére, az ötödik pedig a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály elveinek alkalmazására vonatkozik.

- 69 E tekintetben meg kell állapítani, hogy e jogalapok lényegében a megtámadott határozat érdemi jogszerűségére vonatkoznak. Ugyanakkor e jogalapok keretében a RAS azt is előadja, hogy a megtámadott határozatnak hiányos az indokolása. Hasonlóképp, a negyedik jogalap keretében a RAS hivatkozik a védelemhez való jogának megsértésére, amely szerinte abból a körülményből ered, hogy a közigazgatási eljárás folyamán nem vitatták meg azt a kérdést, hogy a Saremar nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt-e. Következésképpen meg kell állapítani, hogy valójában a RAS e tekintetben egy hatodik, a fent említett jogalapoktól elkülönülő jogalapot is felhoz, amely a lényeges eljárási szabályok megsértésén alapul, és amely két részből áll, amelyek egyrészt az indokolási kötelezettség megsértésére, másrészt pedig a védelemhez való jog megsértésére vonatkoznak. E jogalapot külön meg kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2013. december 5-i Bizottság kontra Edison ítélet, C446/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:798, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 A Törvényszék úgy ítéli célszerűnek, hogy először a hatodik jogalapot vizsgálja meg, majd másodszor a másodiktól ötödikig terjedő jogalapokat, harmadszor pedig az első jogalapot.

A hatodik, lényeges eljárási szabályok megsértésére alapított jogalapról

– A megtámadott határozat indokolására irányuló kötelezettség megsértésére alapított, első részről

- 71 A hatodik jogalap első részének alátámasztása érdekében a RAS lényegében hat kifogást ad elő. Mindenekelőtt együttesen meg kell vizsgálni az első két kifogást.
- 72 Az első kifogás azon alapul, hogy Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségeknek a megtámadott határozat általi azonosítása hiányosan van megindokolva. A második kifogás azon alapul, hogy a Bizottság nem indokolta meg azt a határozatát, hogy nem veszi figyelembe a RAS által annak alátámasztása érdekében szolgáltatott bizonyítékokat, hogy szükséges volt a Saremarral szemben közszolgáltatási kötelezettségeket előírni, e kötelezettségek meghatározása pedig kellően világos volt.
- 73 E tekintetben meg kell állapítani, hogy e két kifogás a megtámadott határozat indokolásának azt a részét érinti, amely a vitatott ellentételezési intézkedésnek az első Altmark feltételre tekintettel lefolytatott vizsgálatára vonatkozik. Márpedig, mint azt a fenti 123–132. pont kifejtette, a megtámadott határozat e része nem volt elengedhetetlen ahhoz, hogy a Bizottság megállapíthassa, hogy az említett ellentételezési intézkedés nem tartotta tiszteletben az Altmark feltételeket, vagyis helyesen állapíthatta meg, hogy e feltételek közül a második nem teljesült. Következésképpen a Bizottság által az első Altmark feltétel alkalmazása keretében allítólag elkövetett hibáknak nincs hatásuk a megtámadott határozat jogszerűségére. Ezért anélkül, hogy vizsgálni kellene, hogy az első kifogás teljesíti-e a Törvényszéknek a kereset előterjesztésekor alkalmazandó 1991. május 2-i eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontjában meghatározott elfogadhatósági feltételeket, meg kell állapítani, hogy a szóban forgó két kifogás hatástalan, és azokat el kell utasítani.
- 74 A harmadik kifogás a megtámadott határozat (255)–(260) preambulumbekzdése indokolásának hiányára vonatkozik, amelyekben a Bizottság a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban és a 2005. évi ÁGÉSZ-határozatban megállapított feltételekre tekintettel vizsgálta a vitatott ellentételezési intézkedés összeegyeztethetőségét.
- 75 Először is, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja szerinti azon követelményt, amelynek értelmében a keresetlevélnek a jogvita tárgyának megjelölésén kívül tartalmaznia kell a felhozott jogalapokat és érveket, valamint az említett jogalapok rövid ismertetését, akként kell értelmezni, hogy az említett jogalapok elfogadhatatlanságának

terhe mellett a keresetlevélnek ki kell fejtenie, hogy e jogalapok miből állnak, vagyis nem felel meg az eljárási szabályzatban foglalt követelményeknek, ha e jogalapokra csupán elvontan utalnak. Hasonló követelmények vonatkoznak a valamely jogalap alátámasztása érdekében kifejtett kifogásra (lásd ebben az értelemben: 2012. február 14-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, T-267/06, nem tették közzé, EU:T:2012:69, 35. pont; 2013. szeptember 12-i Besselink kontra Tanács ítélet, T-331/11, nem tették közzé, EU:T:2013:419, 37–41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 76 Márpedig a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a felperes nem pontosítja a harmadik kifogás tartalmát. A felperes ugyanis arra szorítkozik, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (255)–(260) preambulumbekkezdésében elkövetett hibákkal kapcsolatos harmadik jogalap címében „az EUMSZ 296. cikk megsértésére” hivatkozzék, annak bármilyen pontosítása nélkül, hogy e jogsértés miben nyilvánul meg. Következésképpen az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében e kifogás elfogadhatatlan.
- 77 A negyedik kifogás lényegében azon alapul, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (269) preambulumbekkezdésében nem pontosította, hogy megítélése szerint elvi szinten kizárt-e, hogy egy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak közszolgáltatásért járó ellentételezést ítéljenek oda.
- 78 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EUMSZ 296. cikk által megkövetelt indokolást az adott jogi aktus természetéhez kell igazítani, valamint abban világosan és egyértelműen kell kifejtetni a jogi aktust kiadó intézmény érvelését, hogy az az érdekeltek számára a meghozott intézkedés indokait megismerhetővé, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálati jogkört gyakorolhatóvá tegye. Az indokolás követelményét az eset körülményeire, különösen pedig a jogi aktus tartalmára, a hivatkozott indokok jellegére, és a címzettek vagy a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett egyéb személyek magyarázathoz fűződő érdekére tekintettel kell vizsgálni. Nem szükséges, hogy az indokolás valamennyi jelentőséggel bíró tény- és jogkérdésre külön kitérjen, amennyiben azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére való tekintettel is (lásd: 2016. január 28-i Szlovénia kontra Bizottság ítélet, T-507/12, nem tették közzé, EU:T:2016:35, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 79 Másfelől az állami támogatások területén az érintett felek által a hivatalos vizsgálati eljárás során hivatkozott indokok és a Bizottság határozatának indokolása közötti szükségszerű összefüggés nem követelheti meg, hogy a Bizottság elutasítsa az ezen indokok alátámasztására hivatkozott minden egyes érvet. Elegendő azokat a tényeket és jogi megfontolásokat ismertetnie, amelyek a határozat főbb tartalmi elemei vonatkozásában különös jelentőséggel bírnak (lásd: 2016. január 28-i Szlovénia kontra Bizottság ítélet, T-507/12, nem tették közzé, EU:T:2016:35, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 80 A jelen ügyben nem volt elengedhetetlen a Bizottság számára, hogy a megtámadott határozat (269) preambulumbekkezdésében pontosítsa, hogy megítélése szerint elvi szinten kizárt-e, hogy egy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak közszolgáltatásért járó ellentételezést ítéljenek oda. Elegendő volt ugyanis, hogy jelezze, mint azt egyébként a megtámadott határozat e preambulumbekkezdésében meg is teszi, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja alapján, valamint figyelembe véve, hogy nem teljesülnek a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban megállapított feltételek, az említett ellentételezés összeegyeztethetőségét a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás alapján kellett értékelni. Így e tájékoztatásból világosan kitűnnek azok a meghatározó jogi megfontolások, amelyek alapján a Bizottság a jelen ügyben szükségesnek ítélte az említett iránymutatás alkalmazását. Következésképpen nem volt szükséges, hogy a Bizottság részletesebben kifejtse az okfejtésének alapjául szolgáló elméleti feltevéseket, mivel a megtámadott határozat (269) preambulumbekkezdése lehetővé teszi egyrészt a RAS számára, hogy megértse ezt az okfejtést, továbbá hogy a jelen kereset, különösen a negyedik jogalap keretében, vitassa az említett feltevéseket, másrészt pedig a Törvényszék számára, hogy gyakorolja a felülvizsgálatát. A negyedik kifogást tehát el kell utasítani.

- 81 Az ötödik kifogás lényegében azon alapul, hogy a Bizottság nem indokolta meg a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 14., 19., 20., 39. és 60. pontjában meghatározott elvek jelen ügyben történő alkalmazását, miközben ugyanezen keretszabály 61. pontja értelmében ezek az elvek nem alkalmazhatók a vitatott ellentételezési intézkedésre.
- 82 E tekintetben elegendő megállapítani – mint azt a Bizottság is tette az ellenkérelemben –, hogy a jelen kifogás azon a feltevésen alapul, hogy a közszolgáltatás vitatott ellentételezése megfelel a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, ennél fogva pedig a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 61. pontja alapján e keretszabály 14., 19., 20., 39. és 60. pontja nem volt alkalmazható az említett ellentételezésre. Márpedig a megtámadott határozat egy korábbi részében, vagyis e határozat (255)–(260) preambulumbekkezdésében a Bizottság kifejtette azokat az okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazási feltételei a jelen ügyben nem teljesültek. Következésképpen a Bizottság nem volt köteles utólag megindokolni, hogy a vitatott ellentételezést miért vizsgálta a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 14., 19., 20., 39. és 60. pontjában meghatározott feltételek alapján.
- 83 E feltételek mellett az ötödik kifogást el kell utasítani, ezért pedig a hatodik jogalap első részét teljes egészében el kell utasítani.
- A védelemhez való jog megsértésére alapított, második részről
- 84 A RAS azt állítja, hogy a Bizottság először a megtámadott határozatban minősítette nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak a Saremart. A RAS szerint e kérdés a közigazgatási eljárás során soha nem képezte kontradiktórius vita tárgyát.
- 85 A Bizottság ezzel szemben előadja, hogy a felperest a közigazgatási eljárás során megillető védelemhez való joga a jelen ügyben nem lehet hivatkozni.
- 86 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti érintett feleknek az állami támogatások ellenőrzésére irányuló eljárás keretében kizárólag arra van lehetőségük, hogy közöljék a Bizottsággal mindazon információkat, amelyek arra irányulnak, hogy a Bizottságot a jövőbeli eljárását illetően tájékoztatással lássák el, és ezek az érintett felek maguk nem tarthatnak igényt arra, hogy a Bizottsággal olyan kontradiktórius vitát folytassanak le, mint amely az említett tagállam számára nyitva áll. Az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti érintett felek között nem csupán a támogatás kedvezményezettjei, vagy adott esetben azok versenytársai szerepelnek, hanem az államinál alacsonyabb szintet képviselő azon jogalanyok is, amelyek a támogatást nyújtották, mint például a jelen esetben a RAS (lásd ebben az értelemben: 2011. november 15-i Bizottság és Spanyolország kontra Government of Gibraltar és Egyesült Királyság ítélet, C-106/09 P és C-107/09 P, EU:C:2011:732, 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2011. május 12-i Région Nord-Pas-de-Calais és Communauté d'Agglomération du Douaisis kontra Bizottság ítélet, T-267/08 és T-279/08, EU:T:2011:209, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen a jelen ügyben az a körülmény, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás során nem került sor semmilyen kontradiktórius vitára a RAS és a Bizottság között azon kérdést illetően, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak kellett-e tekinteni, nem minősülhet a felperes védelemhez való joga megsértésének. Mindazonáltal, mint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozta, a hivatalos vizsgálat megindításáról szóló határozat a (260) és (261) preambulumbekkezdésében kifejezetten hivatkozott arra a feltételezésre, amely szerint a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt, jelezve ugyanakkor, hogy a Bizottság ekkor nem rendelkezett adatokkal erre vonatkozóan. A RAS feladata lett volna tehát, hogy ezen eljárás során éljen a részére biztosított azon lehetőséggel, hogy e kérdésben észrevételekkel és információkkal szolgáljon, amennyiben azt szükségesnek ítéli.
- 87 Ezért a hatodik jogalap második részét, következésképpen pedig a hatodik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A második, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére, valamint a Bizottság által az Altmark feltételek alkalmazása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról

- 88 A második jogalap az első három Altmark feltételnek a Bizottság által a megtámadott határozat (167)–(224) preambulumbekkezdésében történő alkalmazására vonatkozik. E jogalap öt részből áll. Az első három rész az első Altmark feltételre, míg a negyedik rész e feltételek közül a másodikra, az ötödik rész pedig a harmadikra vonatkozik. A RAS lényegében úgy véli, hogy a Bizottság által e feltételek alkalmazása keretében elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibák az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése megsértésének minősülnek.
- 89 Előjáróban meg kell állapítani, hogy a RAS által a második jogalap különböző részeinek alátámasztása érdekében előadott érvelést a Törvényszéknek kizárólag az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének állítólagos megsértésére tekintettel kell érdemben megvizsgálnia, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének állítólagos megsértésére tekintettel pedig nem. Az Altmark feltételek egyedüli célja ugyanis a kérdéses intézkedésnek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatássá minősítése annak megállapítása érdekében, hogy – új támogatás esetében – az intézkedést be kell-e jelenteni a Bizottságnak, vagy – a már létező támogatás esetében – együtt kell-e működni ezen intézménnyel (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2010. július 1-jei M6 és TF1 kontra Bizottság ítélet, T-568/08 és T573/08, EU:T:2010:272, 128. és 129. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezzel szemben e feltételek nem vonatkoznak annak eldöntésére, hogy e támogatás az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján összeegyeztethető-e, aminek eldöntése *per definitionem* magában foglalja, hogy az intézkedést ezt megelőzően állami támogatásnak minősítették. Következésképpen a jelen jogalap hatástalan annyiban, amennyiben az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésén alapul.
- 90 Másfelől emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az állami támogatásnak minősítéshez az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti összes feltételnek teljesülnie kell. E feltételek a következők: először is állami beavatkozásról vagy állami forrásból történő beavatkozásról kell, hogy szó legyen, másodszer ennek a beavatkozásnak érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezettjét előnyben kell részesítenie, és negyedszer torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie (lásd: 2015. október 22-i EasyPay és Finance Engineering ítélet, C-185/14, EU:C:2015:716, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 91 Ily módon az állami támogatássá történő minősítés tekintetében az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése elsősorban a vállalkozásnak juttatott előny létezését feltételezi. Márpedig, mint azt a Bíróság a 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415) 87. pontjában megállapította, nem tartozik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá a kedvezményezett vállalkozás által közszolgáltatási kötelezettségként teljesített szolgáltatás ellenértékéül adott térítésnek oly módon tekinthető állami beavatkozás, hogy e vállalkozás nem részesül tényleges anyagi előnyben, és így nem kerül e beavatkozás folytán versenytársainál kedvezőbb helyzetbe (2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet, C-280/00, EU:C:2003:415, 87. pont; 2015. október 22-i EasyPay és Finance Engineering ítélet, C-185/14, EU:C:2015:716, 45. pont).
- 92 Mindazonáltal ahhoz, hogy az adott esetben egy ilyen ellentételezés ne minősüljön állami támogatásnak, több feltételnek kell teljesülnie. Először, hogy a kedvezményezett vállalkozást valóban megbízták a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával, és hogy ezeket a kötelezettségeket egyértelműen meghatározták. Másodszer, az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló szempontokat előre, tárgyilagosan és átláthatóan kell megállapítani annak érdekében, hogy elkerüljék, hogy az ellentételezés olyan gazdasági előnyt tartalmazzon, amely alkalmas a kedvezményezett vállalkozás előnyben részesítésére a versenytársakkal szemben. Harmadszor, az ellentételezés nem haladja meg azt a mértéket, amely a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez szükséges költségek egészét vagy egy részét fedezi, tekintetbe véve az azzal kapcsolatos bevételeket, valamint a

kötelezettségek teljesítéséért felszámított észszerű hasznot. Negyedszer, amikor a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, a szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek az átlagos, jól vezetett és a szükséges közszolgáltatási követelmények kielégítéséhez megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek teljesítésekor felmerülnének, figyelembe véve az érintett bevételeket és a kötelezettségek teljesítéséből származó észszerű nyereséget (2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet, C-280/00, EU:C:2003:415, 88–93. pont; 2009. március 11-i TF1 kontra Bizottság ítélet, T-354/05, EU:T:2009:66, 128. pont).

- 93 Következésképpen az olyan állami beavatkozást, amely az Altmark feltételek közül egynek vagy többnek nem felel meg, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak lehet minősíteni, amennyiben a támogatásnak minősítés e cikkben meghatározott többi feltétele teljesül (lásd ebben az értelemben: 2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet, C-280/00, EU:C:2003:415, 94. pont; 2009. március 11-i TF1 kontra Bizottság ítélet, T-354/05, EU:T:2009:66, 129. pont).
- 94 A fentiekből következik, hogy az Altmark feltételek – amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a közszolgáltatás ellentételezése formájában történő állami beavatkozás mentesülhessen az állami támogatásnak minősítés alól – együttes feltételek. Ezenkívül e feltételek elkülönülnek egymástól, és saját célt követnek (2016. február 18-i Németország kontra Bizottság ítélet, C446/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:97, 31. pont). Így az állami támogatások ellenőrzése keretében a Bizottság nem köteles e feltételek mindegyikét megvizsgálni, amennyiben megállapítja, hogy e feltételek közül egy vagy több nem teljesül (lásd ebben az értelemben: 2009. március 11-i TF1 kontra Bizottság ítélet, T-354/05, EU:T:2009:66, 142., 143. és 146. pont). Hasonlóképp, ha a Bizottság tévesen állapítja meg, hogy e feltételek közül valamelyik nem teljesül, ez nem eredményezheti a megtámadott határozat megsemmisítését, ha a Bizottság egyébként a többi ilyen feltétel tárgyában ugyanezt a megállapítást teszi, amely nem téves. Ez utóbbi megállapítás ugyanis önmagában elegendő azon következtetés levonásához, hogy a vitatott intézkedés olyan gazdasági előnyt biztosít, amelynek alapján ez az intézkedés állami támogatásnak minősíthető (lásd ebben az értelemben: 2015. november 26-i Abertis Telecom és Retevisión I kontra Bizottság ítélet, T541/13, nem tették közzé, fellebbezett, EU:T:2015:898, 64. és 112. pont).
- 95 E feltételek mellett a jelen ügyben helyénvalónak tűnik, hogy a Törvényszék a jelen jogalap különböző részeinek mindegyikét megvizsgálja. Ugyanis az említett részek mindegyike egy-egy Altmark feltételre vonatkozik, következésképpen pedig önmagában egyik sem alkalmas arra, hogy a megtámadott határozat megsemmisítését eredményezze.
- 96 Másfelől, mint az kitűnik a megtámadott határozat (173) preambulumbekkezdéséből, a Bizottság az egyértelműség érdekében helyénvalóbbnak ítélte azzal kezdeni annak vizsgálatát, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés tiszteletben tartotta-e az Altmark feltételeket, hogy ezt az intézkedést e feltételek közül a másodikra tekintettel elemzi. Ezenkívül az említett határozat (179) preambulumbekkezdésében a Bizottság annak megállapításával zárta ezt az elemzést, hogy e feltétel nem teljesült, következésképpen pedig a közszolgáltatás ellentételezése az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosított a Saremarnak. A Bizottság csak ezen elemzést követően vizsgálta meg egymás után az első (a megtámadott határozat (180)–(219) preambulumbekkezdése) és a harmadik Altmark feltételt (a megtámadott határozat (220)–(223) preambulumbekkezdése). Így először is meg kell vizsgálni a RAS-nak a Bizottság által a második Altmark feltétel alkalmazása keretében elkövetett téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibákra vonatkozó azon érveit, amelyeket a jelen jogalap negyedik részének alátámasztása érdekében fejt ki.
- 97 A RAS lényegében azt állítja, hogy a második Altmark feltétel nem követeli meg, hogy a közszolgáltatással való megbízást tartalmazó határozatok kifejezetten a szóban forgó ellentételezési intézkedésre irányuljanak. Így elegendő, mint a jelen ügyben is, ha e közszolgáltatás megszervezésének és működtetésének valamennyi kritériumát átláthatóan és tárgyilagosan előre meghatározzák oly

módon, hogy az lehetővé teszi az ahhoz kapcsolódó költségek és bevételek azonosítását. Ezenkívül az, hogy a kontinensre irányuló járatoknak a Saremar általi működtetése tekintetében elkülönített könyvelést vezettek be, a jelen ügyben kizárt minden túlkompensációt és keresztfinanszírozást. Másfelől a RAS úgy véli, hogy ő nem zárta ki a működési veszteséget, mivel előírta a Saremarral szemben, hogy a közszolgáltatási kötelezettségét minden körülmények között teljesítse. Végül a RAS szerint a Franciaország által a Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) javára hozott C 58/02 (ex N 118/02) számú intézkedésekről szóló, 2008. július 8-i 2009/611/EK bizottsági határozat (HL 2009. L 225., 180. o., a továbbiakban: SNCM-határozat) megerősítette a Bizottság számára annak lehetőségét, hogy utólag jóváhagyjon egy már folyósított, közszolgáltatásért járó ellentételezést.

- 98 A Bizottság védekezésképpen lényegében áttemeli azokat a megfontolásokat, amelyeket a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében már kifejtett, és amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a második Altmark feltétel a jelen ügyben nem teljesült. Ezenkívül azt állítja, hogy az SNCM-határozat nem releváns. A beavatkozás keretében a CIN lényegében egyetért ezzel az érveléssel.
- 99 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (179) preambulumbekzdésében levont azon következtetéshez, hogy a második Altmark feltétel a jelen ügyben nem teljesült, e határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében úgy ítélte meg, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés számítási szempontjai nem tekinthetők úgy, mint amelyeket előre, tárgyilagosan és átláthatóan állapítottak volna meg. A Bizottság ugyanis megállapította, hogy a Saremar közszolgáltatási feladatát megállapító határozatok nem rendelkeztek semmilyen ellentételezésről, sőt még ki is zárták azt. Így a megtámadott határozat szerint a RAS fent említett határozatai azon a feltevésen alapultak, hogy az említett közszolgáltatási feladatot a Saremarnak ha nem is nyereségesen, de legalább a költségvetési egyensúlyt fenntartva kellett ellátnia, ellentételezési mechanizmust pedig csak utólag, azt követően alakítottak ki, hogy az említett feladtból eredő veszteség felmerült (a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdése). A Bizottság hozzátette, hogy – mint azt ezután, az első Altmark feltétel alkalmazása keretében kifejtette – mivel a díjak mértékével kapcsolatos kötelezettségeket nem határozták meg világosan, nem tekinthető úgy, hogy magukat az ellentételezés számítási szempontjait – amelyek szükségképpen e díjak e mértékéhez kapcsolódnak – előre, tárgyilagosan és átláthatóan meghatározták volna (a megtámadott határozat (178) preambulumbekzdése).
- 100 E tekintetben, mint azt a fenti 92. pont is felidézte, a második Altmark feltétel arra vonatkozik, hogy az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló szempontokat előre, tárgyilagosan és átláthatóan kell megállapítani annak érdekében, hogy elkerüljék, hogy az ellentételezés olyan gazdasági előnyt tartalmazzon, amely alkalmas a kedvezményezett vállalkozás előnyben részesítésére a versenytársakkal szemben.
- 101 Mint azt ugyanis a Törvényszék már több alkalommal megállapította, a tagállamok nem csupán a közszolgáltatási feladat meghatározását – amelyre az első Altmark feltétel vonatkozik – illetően rendelkeznek széles mérlegelési mozgástérrel, hanem az e közszolgáltatással járó költségek ellentételezésének meghatározását illetően is. Így a Bizottság az általános gazdasági érdekű szolgáltatásra (ÁGÉSZ) vonatkozó uniós szabályozás hiányában nem jogosult az állami üzemeltető által teljesítendő közszolgáltatási feladat terjedelméről, különösen az e feladathoz kapcsolódó költségek mértékéről, sem a nemzeti hatóságok által e tekintetben tanúsított politika célszerűségéről, sem pedig az állami üzemeltető gazdasági hatékonyságáról határozni (lásd ebben az értelemben: 2014. július 16-i Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság ítélet, T-309/12, nem tették közzé, EU:T:2014:676, 104. és 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 102 Végeredményben a második Altmark feltétel különösen azért követeli meg, hogy az intézmények ellenőrizni tudják az előre, tárgyilagosan és átláthatóan meghatározott szempontok fennállását, mert a közszolgáltatással járó költségek ellentételezésének e meghatározása az intézmények részéről csak korlátozott ellenőrzés alá tartozik, azzal, hogy e szempontokat olyan módon kell meghatározni, amely

- kizárja, hogy valamely tagállam visszaélészerűen alkalmazza az ÁGÉSZ fogalmát, aminek az lenne a hatása, hogy az állami üzemeltetőnek ellentételezés formájában gazdasági előnyt biztosít (lásd ebben az értelemben: 2014. július 16-i Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság ítélet, T-309/12, nem tették közzé, EU:T:2014:676, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 103 Így e feltétel lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy szabadon válasszák meg e feltétel tiszteletben tartásának gyakorlati módjait, amennyiben az ellentételezés kiszámításának alapjául szolgáló szempontok meghatározásának e módjai tárgyilagosak és átláthatóak. A Bizottság ezzel kapcsolatos mérlegelésének azon konkrét jogi és gazdasági feltételek elemzésén kell alapulnia, amelyekre tekintettel e szempontokat meghatározták (lásd ebben az értelemben: 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet, T-137/10, EU:T:2012:584, 192. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 104 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy nem hibás a Bizottság által a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében lefolytatott azon elemzés, amelyben különösen azt állapítja meg, hogy nem határozták meg előre az ellentételezést.
- 105 Az iratanyag elemeiből ugyanis kitűnik, hogy a fenti 6–9. pontban említett azon regionális határozatok közül, amelyekben a RAS megbízta a Saremart a kontinensre vezető járatok működtetésével, és meghatározta az azokhoz kapcsolódó közszolgáltatási kötelezettségeket, egyik sem rendelkezik kifejezetten vagy akár hallgatólágon arról, hogy a fent említett kötelezettségek teljesítése során keletkező terheknek megfelelő, közszolgáltatásért járó ellentételezést kellene folyósítani. Épp ellenkezőleg, mint azt a Bizottság hangsúlyozta a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében, az összes ilyen határozat iránymutatásokat adott a Saremarnak az üzemeltetendő járatok és az alkalmazandó díjszabások meghatározására, valamint az említett díjszabások annak érdekében történő alakítására, hogy a közlekedés iránti kereslet összhangba hozzák a gazdasági és pénzügyi egyensúly célkitűzésével. Így e határozatok azon a feltevésen alapultak, hogy a fent említett közszolgáltatási kötelezettségeket piaci feltételek mellett, vagyis a tevékenység életképességét fenntartva kellett teljesíteni, anélkül hogy a RAS által folyósított, közszolgáltatásért járó ellentételezést vettek volna igénybe. Végeredményben – mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (177) preambulumbekzdésében megállapítja – a 48/65. sz. regionális határozat a kontinensre vezető járatok gazdasági egyensúlyának fenntartására irányuló kötelezettséget kifejezetten az annak elkerülésére irányuló célkitűzésre hivatkozva indokolja, hogy összeegyeztethetetlen állami támogatást nyújtsanak.
- 106 E feltételek mellett a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a jelen ügyben nem tekinthető teljesítettnek az a követelmény, hogy a közszolgáltatásért járó ellentételezés számításának alapjául szolgáló szempontokat előre, tárgyilagosan és átláthatóan kell meghatározni. Ugyanis nem lehetett szó ilyesmiről az ilyen ellentételezés nyújtását előíró rendelkezéseknek a RAS általi elfogadása hiányában és a szóban forgó közszolgáltatás megszervezésének a fenti 105. pontban ismertetett azon módjai keretében, amelyek legalábbis elviekben kizárják ezt az ellentételezést. Kétségtelen, mint azt a fenti 103. pont is felidézi, hogy a második Altmark feltétel keretében az ítélkezési gyakorlat széles mérlegelési jogkört biztosít a nemzeti hatóságoknak ahhoz, hogy meghatározzák a szóban forgó közszolgáltatásért járó ellentételezés számításának módjait. Ugyanakkor ennek keretében e mérlegelési jogkör nem mentesítheti a nemzeti hatóságokat az alól, hogy a közszolgáltatás ellentételezését előre meghatározzák. Így ezen ellentételezés számítási módjának előzetes meghatározása szükséges ahhoz, hogy a második Altmark feltétel teljesüljön, és *per definitionem* feltételezi, hogy az ilyen ellentételezés nyújtását szintén előre elhatározták.
- 107 Végeredményben – mint azt a Bizottság a viszonzásban lényegében előadta – a nemzeti hatóságoknak lehetőségük van arra, hogy amennyiben úgy ítélik megfelelőnek, olyan közszolgáltatási feladatot írjanak elő, amelynek a pénzügyi egyensúlyát teljes egészében biztosítják az üzemeltetésből származó bevételek, anélkül hogy közszolgáltatásért járó ellentételezést kellene igénybe venni. Kétségtelen, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek előírása általában magában foglalja, hogy az érintett üzemeltető ennek fejében ellentételezésben részesüljön. Ugyanakkor az ÁGÉSZ-re vonatkozó

- uniós szabályozás hiányában nem ellentétes az uniós joggal, ha nem rendelkeznek ilyen közszolgáltatásért járó ellentételezésről. A jelen ügyben – mint azt a Bizottság helyesen megállapította a megtámadott határozat (174) preambulumbekzdésében – az a mérlegelési mozgástér, amelyet a RAS a fenti 6–9. pontban említett regionális határozatok keretében biztosított a Saremarnak a díjszabásai kiigazítása érdekében, éppen arra irányult, hogy lehetővé tegye e társaság számára, hogy piaci feltételek mellett fenntartsa a tevékenységének pénzügyi és gazdasági egyensúlyát, anélkül hogy állami finanszírozást kelljen igénybe vennie.
- 108 Ezzel együtt ebben a keretben, amely kizárta a Saremar feladatának állami forrásokból történő finanszírozását, a vitatott ellentételezési intézkedés – amelyet az e tevékenységekből eredő működési veszteségekre tekintettel utóbb biztosítottak – nem tekinthető közszolgáltatásért járó ellentételezésnek a 2003. július 24-i *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg* ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415) értelmében. Mivel ugyanis ezt az ellentételezést nem előzetesen írták elő, azt nem lehetett – mint azt a második *Altmark* feltétel megköveteli – olyan tárgyilagos és átlátható szempontok alapján kiszámítani, amelyeket magukat is előre meghatároztak. Így, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (176) preambulumbekzdésében megállapította, a RAS csak a 2012. évi 15. sz. regionális törvény keretében döntötte el, hogy a Saremarnak 10 millió euró támogatást folyósít a kontinensre vezető, a Saremar által működtetett járatokból eredő „esetleges veszteségek fedezésére”. Ráadásul e regionális törvény semmilyen módon nem tartalmazza, hogy e támogatás összegét milyen szempontok alapján határozták meg.
- 109 Az eddigiekből következik, hogy a Bizottság egyedül a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdése alapján helyesen állapíthatta meg, hogy a második *Altmark* feltétel a jelen ügyben nem teljesült.
- 110 A RAS által a második jogalap negyedik része keretében előadott érvek nem vonhatják kétségbe a fenti következtetést.
- 111 Először is, nem megalapozott a RAS azon érve, amely szerint nem ellentétes a második *Altmark* feltétellel az, hogy a Saremart közszolgáltatási feladattal megbízó regionális határozatok nem tartalmaznak kifejezett utalást közszolgáltatásért járó ellentételezésre.
- 112 E tekintetben egyrészt a fenti érvet nem támasztja alá sem a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály, sem pedig az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló, 2012. január 11-i bizottsági közlemény (HL 2012. C 8., 4. o.), amelyekre a RAS támaszkodik. Mint azt ugyanis a felperes maga is előadja, e közleményekből csupán az következik, hogy a Bizottság megítélése szerint a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok nem kötelesek előre rögzíteni az ellentételezés pontos összegét, vagy olyan meghatározott képletet, amely lehetővé teszi ezen összeg kiszámítását. Ezzel szemben e közleményekből egyáltalán nem következik, hogy a Bizottság megítélése szerint ugyanezen hatóságok megtehetnék, mint azt a RAS is tette, hogy nem rendelkeznek előre ellentételezés folyósításáról. E tekintetben, mint az a fenti 106. pontban is megállapítást nyert, a közszolgáltatásért járó ellentételezés számítási szempontjainak meghatározása során a nemzeti hatóságokat megillető széles mérlegelési jogkör *per definitionem* nem mentesítheti e hatóságokat az alól, hogy előre rendelkezzenek ilyen ellentételezésről.
- 113 Másrészt, a fenti érv alátámasztása érdekében az SNCM-határozatra sem lehet hivatkozni. Egyrészt ugyanis, mint arra a Bizottság is helyesen emlékeztetett, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a valamely közszolgáltatásért járó ellentételezést állami támogatásnak minősítő határozat jogszerűségét egyedül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése – ahogyan azt a 2003. július 24-i *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg* ítélet (C-280/00, EU:C:2003:415) értelmezte – alapján, nem pedig valamely korábbi döntéshozatali gyakorlat alapján kell értékelni, még ha e gyakorlat bizonyított is (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2005. június 15-i *Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság* ítélet, T-171/02, EU:T:2005:219, 177. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Másrészt, és mindenestre, mint azt a Bizottság a viszonyításban előadta, az SNCM-határozat nem teszi lehetővé a felperes érvének megerősítését. Így ellentétben azzal, amit a felperes a válaszában állít, e határozat (253) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az SNCM-nek nyújtott, közszolgáltatásért járó ellentételezést – a vitatott ellentételezési intézkedéstől eltérően – a francia hatóságok és e vállalkozás között megkötött, közszolgáltatási megbízásra vonatkozó megállapodásban előre előírták. Végeredményben ugyanezen SNCM-határozatban a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az említett ellentételezés az Altmark feltételekre tekintettel állami támogatásnak minősült.

- 114 Másodsor, az a körülmény, hogy a szóban forgó közszolgáltatással járó költségek és az ahhoz kapcsolódó bevételek azonosításához és pontos kiszámításához szükséges valamennyi szempontot tartalmazza a RAS által hozott, a Saremart feladattal megbízó határozatok, valamint az a körülmény, hogy a 20/57. sz. regionális határozat az említett közszolgáltatást illetően elkülönített könyvelést vezetett be, nem támaszthatja alá, hogy a Bizottság a második Altmark feltétel alkalmazása keretében tévesen alkalmazta volna a jogot, vagy nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el.
- 115 Egyrészt, téves az a feltevés, amelyen a fenti 114. pontban említett érvek közül az első nyugszik. Mint azt ugyanis a keresetlevélben a RAS maga is elismerte, nem határozták meg előre a szóban forgó közszolgáltatással járó költségek és az ahhoz kapcsolódó bevételek azonosításához és kiszámításához szükséges valamennyi szempontot, mivel a Saremart feladattal megbízó regionális határozatok nem vették figyelembe a kontinensre vezető járatokon várható azon forgalom nagyságát, amelyet e vállalkozásnak el kellett érnie. Márpedig ez esetben nyilvánvalóan olyan változóról van szó, amely alapvető szerepet játszik a szóban forgó tevékenység gazdasági egyensúlyának elérésében vagy annak elmaradásában, vagyis az ezen egyensúlyhoz szükséges esetleges ellentételezés kiszámításában. Így a RAS hallgatólagosan ugyan, de szükségképpen elismeri, hogy a fent említett regionális határozatok nem vettek figyelembe egy olyan elemet, amely az ellentételezés összegének kiszámítása alapjául szolgáló tárgyilagos szempontok meghatározásához alapvető jelentőségű.
- 116 Másrészt, a jelen ügyben nem meghatározó az a körülmény, hogy az említett regionális határozatok megkönnyítették az esetleges ellentételezés összegének kiszámításához szükséges könyvelési adatok azonosítását. E körülmény ugyanis – még ha azt bizonyítottnak is feltételezzük – nem orvosolhatja, hogy e határozatok nem tartalmaznak közszolgáltatásért járó ellentételezés biztosítását előíró rendelkezéseket, következésképpen pedig azt sem, hogy nincsenek tárgyilagos és átlátható szempontok ezen ellentételezés kiszámításához. Különösen, hangsúlyozni kell, hogy az említett regionális határozatokban semmi nem utal arra, hogy a RAS által hivatkozott könyvelési adatokat közszolgáltatásért járó ellentételezés számításához kellett volna használni, mivel ez az ellentételezés – mint azt a fenti 106. pont is jelezte – elvileg kizárt volt.
- 117 Másfelől, mint azt a Bizottság is előadja, a 20/57. sz. regionális határozatnak magából a szövegéből következik, hogy az e határozatban kialakított elkülönített könyvelési rendszernek az volt a célja, hogy piaci feltételek mellett biztosítsa a szóban forgó közszolgáltatás gazdasági és pénzügyi egyensúlyát. Különösen, mint azt a RAS maga is jelzi a keresetlevelében, ez az elkülönített könyvelési rendszer többek között annak elkerülésére irányult, hogy az e közszolgáltatással járó terheket ellentételezzék a kis szárd szigetekre és Korzikára vezető, a Saremar által a közszolgáltatási megállapodás keretében működtetett járatokhoz kapcsolódó bevételek, amelyek magukban foglalták különösen az e megállapodás keretében folyósított, közszolgáltatásért járó ellentételezést.
- 118 Végül a RAS nem hivatkozhat megalapozottan arra a körülményre, hogy a közszolgáltatási megbízást tartalmazó regionális határozatokban a releváns könyvelési adatok előzetes azonosítása, valamint az elkülönített könyvelési rendszer bevezetése lehetővé tette a túlkompenzáció elkerülését.
- 119 Mint azt ugyanis a fenti 92. pont is felidézte, a túlkompenzáció hiányával kapcsolatos követelmény a harmadik Altmark feltétel vizsgálata keretében releváns, nem pedig a második feltétel vizsgálata keretében, amelynek annak ellenőrzésére kell szorítkoznia, hogy előre meghatározták-e az e kompenzáció összegének rögzítése alapjául szolgáló tárgyilagos és átlátható számítási szempontokat.

Jóllehet e feltételek bizonyos mértékben függenek egymástól, ez nem változtat azon, hogy – mint azt a fenti 94. pont is jelezte – e feltételek közül mindnek külön-külön teljesülnie kell ahhoz, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés mentesüljön a támogatásnak minősítés alól.

- 120 E tekintetben a felperes hiába hivatkozik a 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29) 210. pontjára. E pontban ugyanis a Törvényszék megállapította, hogy a jogvita tárgyát képező határozatban a Bizottság megvizsgálta, hogy az adott ügyben túlkompenzáció állt-e fenn, ami a harmadik Altmark feltétel vizsgálata keretében volt releváns. A Törvényszék pedig ebből lényegében azt vezette le, hogy a Bizottság hallgatólagosan, de szükségképpen lefolytatta a szóban forgó közszolgáltatásért járó ellentételezés összegének számítása alapjául szolgáló tárgyilagos és átlátható szempontok fennállásának előzetes vizsgálatát, ami a második Altmark feltétel körébe tartozott. Ugyanezen ítélet 211. pontjában a Törvényszék a fentiekből arra következtetett, hogy meg kell vizsgálnia: a Bizottság jogszerűen tekinthette-e úgy, hogy e második feltétel teljesült. Így az említett ítélet 210. pontja – távolról sem támasztva alá a felperes érvét – az összefüggéseibe helyezve megerősíti: a túlkompenzáció hiányától függetlenül meg kell vizsgálni, hogy léteznek-e olyan tárgyilagos és átlátható szempontok, amelyeket előre rögzítettek annak érdekében, hogy meghatározzák a vitatott ellentételezési intézkedés összegét (2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet, T-289/03, EU:T:2008:29, 210. és 211. pont).
- 121 Végül harmadszor, meg kell állapítani, hogy a RAS állításaival ellentétben a Saremar azon kötelezettsége, hogy minden körülmények között lássa el a jelen ügyben a területi folytonosság biztosítása érdekében rábízott közszolgáltatási feladatot, ideértve a működési veszteség esetét is, nem bizonyítja, hogy a második Altmark feltétel teljesült volna. Épp ellenkezőleg, az ilyen kötelezettség fennállása pontosan azt sugallja, hogy – ellentétben azzal, ami a fenti 6–9. pontban említett regionális határozatokból következik – a RAS nem vethette el a közszolgáltatásért járó ellentételezés igénybevételének lehetőségét, következésképpen pedig e regionális határozatokban rendelkeznie kellett volna ilyen ellentételezés nyújtásáról, és rögzítenie kellett volna az összegének meghatározásához szükséges tárgyilagos és átlátható szempontokat.
- 122 Az eddigiek összességéből következik, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében kifejtett megfontolásokra támaszkodva helyesen állapította meg, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem teljesítette a második Altmark feltételt. Nincs jelentősége a RAS által hivatkozott azon körülménynek, hogy e határozat (178) preambulumbekzdésében a Bizottság az első Altmark feltétel vizsgálata keretében kifejtett, a Saremar annak kapcsán megillető mérlegelési jogkörre vonatkozó téves megfontolásokból indult ki, hogy meghatározza és kiigazítsa a díjszabását. Mivel ugyanis – mint az a fentiekben is megállapításra került – az említett határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében kifejtett megfontolások elegendők voltak annak megállapításához, hogy a második Altmark feltétel nem teljesült, az e határozat (178) preambulumbekzdésében előadott megfontolások szükségképpen mellékesek. A RAS ez utóbbi preambulumbekzdésre vonatkozó kifogása tehát hatástalan. A téves indok ugyanis nem igazolja a jogi aktus megsemmisítését, amennyiben az csak mellékes indok, és elegendő más indok létezik az aktus megalapozására (lásd: 2012. szeptember 20-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, T-154/10, EU:T:2012:452, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A második jogalap negyedik részét tehát el kell utasítani.
- 123 A második jogalap többi részét illetően meg kell állapítani, hogy e jogalap negyedik részének a fenti 100–122. pontban kifejtett indokok alapján történő elutasítása folytán azok hatástalanok.
- 124 Egyrészt ugyanis, mint azt a fenti 94. pont is jelezte, figyelembe véve az Altmark feltételek együttes és önálló jellegét, a Bizottság nem köteles megvizsgálni az összes ilyen feltételt, amennyiben megállapítja, hogy azok valamelyike nem teljesül, következésképpen pedig a vitatott intézkedést állami támogatásnak kell minősíteni. Másrészt, ha a Bizottság helyesen tett ilyen megállapítást, az e feltételek közül egyre vagy több másakra vonatkozó mérlegeléseinek esetlegesen téves jellege főszabály szerint nem eredményezheti a megtámadott határozat megsemmisítését.

- 125 A jelen ügyben a Bizottság a vitatott ellentételezési intézkedést megvizsgálta ugyan az első három Altmark feltétel alapján, viszont úgy ítélte meg, mint azt a fenti 96. pont is felidézte, hogy annak vizsgálatát, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést állami támogatásnak kell-e minősíteni, annak ellenőrzésével kell kezdeni, hogy az említett feltételek közül a második teljesült-e, az első és a harmadik ilyen feltételt pedig az elemzésének csak későbbi szakaszában vizsgálta meg. Másfelől a megtámadott határozat (179) preambulumbekzdésében a Bizottság, miután megállapította, hogy e második feltétel nem tekinthető teljesítettnek, arra a következtetésre jutott, hogy az említett ellentételezés az EUMSZ 107. cikk értelmében vett előnyt biztosított a Saremarnak. Így a megtámadott határozatban a Bizottság szükségképpen úgy ítélte meg, hogy e második feltétel vizsgálata elegendő volt annak megállapításához, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés gazdasági előnyt biztosított a Saremarnak.
- 126 Bizonyos esetekben kétségtől nem zárható ki, hogy – figyelembe véve az Altmark feltételek közötti egyfajta kölcsönös függőséget – a Bizottság által e feltételek valamelyikét illetően levont következtetések megalapozottsága a valamely másik ilyen feltétel keretében lefolytatott mérlegelések megalapozottságától függhet.
- 127 Ugyanakkor egyrészt, mint az a fenti 122. pontban megállapítást nyert, a jelen ügyben a Bizottság azon következtetését, amely szerint a második Altmark feltétel nem teljesült, a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében kifejtett indokok önmagukban megalapozhatták.
- 128 Másrészt, ezek az indokok semmilyen módon nem függenek a Bizottság által az első vagy a harmadik Altmark feltétel vizsgálata keretében lefolytatott mérlegelésektől.
- 129 Mindenekelőtt ugyanis az első Altmark feltétel alkalmazása keretében a Bizottság a megtámadott határozat (181)–(210) preambulumbekzdésében lényegében úgy ítélte meg, hogy a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségek nem voltak szükségesek, különösen azért, mert nem voltak alkalmasak arra, hogy a Szardínia és a kontinens közötti járatokon biztosítsák a díjszabások megfizethetőségét. Meg kell állapítani, hogy e megfontolások nem állnak semmilyen összefüggésben az ugyanezen határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében kifejtett megfontolásokkal, amelyek – mint az a fenti 99. pontban is szerepel – azon a megállapításon alapulnak, hogy a RAS által elfogadott, a Saremarral szembeni közszolgáltatási kötelezettségeket rögzítő határozatok nem rendelkeznek közszolgáltatásért járó ellentételezés nyújtásáról.
- 130 Továbbá, még mindig az első Altmark feltétel alkalmazása keretében a Bizottság a megtámadott határozat (211)–(219) preambulumbekzdésében úgy ítélte meg, hogy a Saremart terhelő közszolgáltatási kötelezettségeket az alkalmazandó díjak mértéke tekintetében nem határozták meg elég világosan. E tekintetben e határozat (178) preambulumbekzdésében a Bizottság kétségtől hivatkozott e mérlegelésre annak érdekében, hogy abból levezesse: az ellentételezés összegének számítási szempontjait nem határozhatták meg előre, átláthatóan és tárgyilagosan, figyelembe véve a jelen ügyben e szempontok megállapítása és az említett díjak mértékének meghatározása között fennálló kapcsolatot. Ugyanakkor, mint az a fenti 122. pontban, a második Altmark feltétel alkalmazása keretében megállapítást nyert, e határozat (178) preambulumbekzdése mellékes, tekintettel az ugyanezen határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében kifejtett megfontolásokra.
- 131 Végül a megtámadott határozat (220)–(222) preambulumbekzdésében a Bizottság kizárólag az első Altmark feltétel alkalmazása keretében arra vonatkozóan lefolytatott mérlegeléseire támaszkodott, hogy a közszolgáltatásra nincs szükség, a közszolgáltatási kötelezettségek meghatározása pedig nem elég világos, annak megállapítása érdekében, hogy következképpen a túlkompensáció hiányára vonatkozó harmadik Altmark feltételt nem lehetett teljesítettnek tekinteni.
- 132 Ezért, még ha feltételezzük is, hogy – mint azt a RAS a jelen jogalap első, második, harmadik és ötödik részében lényegében előadja – a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az első és a harmadik Altmark feltétel nem teljesült, e hibák nem vonhatják kétségbe a Bizottság által a második ilyen feltétel elemzése

alapján levont azon következtetést, amely szerint a vitatott ellentételezési intézkedés gazdasági előnyt biztosított a Saremarnak. Ezért a jelen jogalap e részeit hatástalannak kell tekinteni, vagyis anélkül, hogy el kellene rendelni a RAS által az első és a második rész keretében indítványozott bizonyításfelvételt, e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A harmadik, a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazásával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról

- 133 A harmadik jogalap keretében a RAS lényegében azt állítja, hogy téves jogalkalmazáson alapul és nyilvánvaló mérlegelési hibákat tartalmaz a Bizottság által a megtámadott határozat (249)–(260) preambulumbekzdésében arra vonatkozóan lefolytatott vizsgálat, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatra tekintettel összeegyeztethető-e a belső piaccal. E jogalap három részből áll.
- 134 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a közszolgáltatásért járó azon ellentételezések, amelyek nem felelnek meg az Altmark feltételeknek, és amelyek egyébként teljesítik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében az állami támogatásnak minősítéshez előírt valamennyi feltételt, ugyanakkor a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatók, különösen az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján (lásd: 2012. november 7-i CBI kontra Bizottság ítélet, T-137/10, EU:T:2012:584, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 135 Emlékeztetni kell arra is, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése értelmében az ÁGÉSZ működtetésével megbízott vállalkozások olyan mértékben tartoznak a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását azzal a fenntartással, hogy a kereskedelem fejlődése nem befolyásolható az Unió érdekeivel ellentétes mértékben (lásd: 2010. július 1-jei M6 és TF1 kontra Bizottság ítélet, T-568/08 és T-573/08, EU:T:2010:272, 136. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 136 Mint azt a fenti 101. pont is felidézte, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amely mind az Altmark feltételek alkalmazása, mind pedig az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében irányadó, a Bizottság a tárgyra vonatkozó harmonizált uniós szabályozás hiányában nem jogosult az állami üzemeltető által teljesítendő közszolgáltatási feladat terjedelméről, különösen az e feladathoz kapcsolódó költségek mértékéről, sem a nemzeti hatóságok által e tekintetben tanúsított politika célszerűségéről, sem pedig az állami üzemeltető gazdasági hatékonyságáról határozni.
- 137 Ugyanakkor, mint az a fenti 102. és 103. pontban is megállapítást nyert, a nemzeti hatóságoknak így biztosított széles mérlegelési jogkör nem lehet korlátlan. Különösen, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében e széles mérlegelési jogkör nem akadályozhatja meg a Bizottságot annak ellenőrzésében, hogy az állami támogatások tilalmát illetően e rendelkezésben előírt eltérés biztosítható-e.
- 138 Másfelől meg kell állapítani, hogy összetett gazdasági és társadalmi értékeléseket foglal magában a Bizottságot az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében annak eldöntése kapcsán megillető mérlegelési jogkör gyakorlása, hogy összeegyeztethető-e a belső piaccal az az állami intézkedés, amelyet állami támogatásnak minősített. Így amikor az uniós bíróság e jogkör gyakorlásának jogszerűségét ellenőrzi, a Bizottság mérlegelését nem helyettesítheti a sajátjával (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 139 Végül az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében a tagállamok és a Bizottság mérlegelési jogkörét korlátozhatják azok az irányelvek és határozatok, amelyek elfogadására ez az intézmény az EUMSZ 106. cikk (3) bekezdése alapján hatáskörrel rendelkezik. Így a Bizottság egymást

követően elfogadta a 2005. évi ÁGÉSZ-határozatot és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatot, azon feltételek meghatározása érdekében, amelyek mellett a közszolgáltatásért járó ellentételezés az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összhangban lévőknek tekinthető, következésképpen pedig mentesülhet az új támogatások vonatkozásában az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól. Mint az kitűnik a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 11. és 12. cikkéből, e határozat hatályon kívül helyezi a 2005. évi ÁGÉSZ-határozatot, és 2012. január 31-én lép hatályba.

– A harmadik jogalapnak a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat időbeli hatályával kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított, első részéről

- 140 A harmadik jogalap első része keretében a RAS azt állítja, hogy a Bizottság tévesen a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatot alkalmazta, miközben a jelen ügy a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat időbeli hatálya alá tartozott. E tekintetben a RAS előadja, hogy a Saremar közszolgáltatási feladatának minden lényeges elemét a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat hatálybalépése előtt határozták meg, továbbá hogy a Saremar közszolgáltatási feladatát meghatározó regionális határozatok magukban foglalták az esetleges veszteség ellentételezését.
- 141 A Bizottság és a CIN ezzel szemben lényegében azt állítja, hogy a vitatott támogatást csak 2012 augusztusában ítélték oda.
- 142 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az állami támogatást abban az időpontban kell odaítélni tekinteni, amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok elfogadják azt a jogilag kötelező erejű aktust, amellyel kötelezettséget vállalnak a szóban forgó támogatás folyósítására, vagy amikor az alkalmazandó törvényi és rendeleti rendelkezések biztosítják a kedvezményezettnek azt a jogot, hogy megkapja e támogatást (2013. március 21-i Magdeburger Mühlenwerke ítélet, C-129/12, EU:C:2013:200, 40. pont; lásd továbbá: 2009. november 30-i Franciaország és France Télécom kontra Bizottság ítélet, T-427/04 és T-17/05, EU:T:2009:474, 320. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 143 A jelen ügyben a fenti 105. és 116. pontban már megállapítást nyert, hogy a fenti 6–9. pontban említett regionális határozatok közül egyik sem rendelkezett arról, hogy a Saremar közszolgáltatásért járó olyan ellentételezésben részesüljön, amely megfelel az e határozatok értelmében őt terhelő kötelezettségeknek. Másfelől, mint azt a fenti 108. pont is felidézte, a RAS csak a 2012. évi 15. sz. regionális törvény keretében határozta el, hogy a Saremarnak a vitatott ellentételezési intézkedést biztosítja. Következésképpen a fentiekben felidézett ítélkezési gyakorlat alapján az említett ellentételezés csak attól kezdve tekinthető úgy, hogy azt odaítélték a Saremarnak, hogy elfogadták e regionális törvényt, amely feljogosította a Saremart arra, hogy ezen ellentételezésben részesüljön.
- 144 Márpedig, mint azt a fenti 139. pont is felidézte, a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 11. és 12. cikke értelmében e határozat hatályon kívül helyezte a 2005. évi ÁGÉSZ-határozatot, és 2012. január 31-én lépett hatályba. Következésképpen a vitatott ellentételezési intézkedés egyedül a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat időbeli hatálya alá tartozhat, mivel a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat már semmiképp nem volt hatályban akkor, amikor ezt az ellentételezést a Saremar részére odaítélni kell tekinteni.
- 145 A RAS érvei nem vonhatják kétségbe a fenti 144. pontban megfogalmazott következtetést. Mint az ugyanis a fenti 116. pontban megállapítást nyert, még ha feltételezzük is, hogy a Saremar közszolgáltatási feladatának minden lényeges elemét az e társaság közszolgáltatási kötelezettségeit előíró regionális határozatokban rögzítették, e körülmény semmiképp nem orvosolhatja, hogy az említett regionális határozatok nem tartalmaznak olyan rendelkezéseket, amelyek előírnák a vitatott ellentételezési intézkedés megtételét. Másfelől, még ha feltételezzük is, hogy e regionális határozatok nem zárták ki a Saremarnál esetleg felmerülő működési veszteségeknek a RAS általi ellentételezését, ez

nem változtat azon, hogy e határozatokban egyetlen rendelkezés sem tartalmazott akár hallgatóságos kötelezettségvállalást a RAS részéről ezen ellentételezés folyósítására, és jogot sem biztosított a Saremarnak arra, hogy ezen ellentételezésben részesüljön.

- 146 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a Bizottság, miután a megtámadott határozat (256) és (257) preambulumbekzdésében a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikke szerinti feltételek alapján megvizsgálta a vitatott ellentételezési intézkedést, ugyanezen határozat (260) preambulumbekzdésében másodlagosan a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének e) pontja alapján is megvizsgálta ezt az intézkedést. E vizsgálat alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jelen esetben nem teljesültek az e határozatban előírt feltételek, mint ahogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban előírt feltételek sem. Következésképpen a RAS tévesen állítja, hogy a Bizottság csak a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatra tekintettel vizsgálta meg a vitatott ellentételezési intézkedést.
- 147 A harmadik jogalap első részét tehát el kell utasítani.
- A harmadik jogalapnak a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban foglalt elvek és feltételek alkalmazásával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibákra alapított, második részéről
- 148 A második rész keretében a felperes azt állítja, hogy tiszteletben tartották a 2005. évi és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban foglalt elveket és feltételeket. E tekintetben azokra az érvekre támaszkodik, amelyeket a második jogalap keretében az első két Altmark feltételt illetően fejtett ki. Azt is előadja, hogy a megtámadott határozat nem kérdőjelezi meg, hogy a jelen ügyben tiszteletben tartották a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjában és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott küszöbértékeket.
- 149 A Bizottság és a CIN úgy véli, hogy a fenti érvelést el kell utasítani.
- 150 Előjáróban mindjárt az elején hatástalanként el kell utasítani a RAS érvelésének a 2005. évi ÁGÉSZ-határozatban foglalt elvekre és feltételekre vonatkozó részét, mivel – mint az a fenti 144. pontban is megállapítást nyert – a vitatott ellentételezési intézkedés nem tartozott e határozat időbeli hatálya alá.
- 151 A fennmaradó részt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében e határozat alkalmazandó többek között a közszolgáltatásért járó ellentételezésekre olyan szigeteket érintő légi és tengeri járatok esetében, amelyek átlagos éves utasforgalma az ÁGÉSZ-szel való megbízást megelőző két pénzügyi évben nem haladta meg a 300 000 főt.
- 152 Emlékeztetni kell arra is, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének a) pontja, valamint d)–f) pontja akként rendelkezik, hogy a közszolgáltatással való megbízásnak a következőket kell tartalmaznia:
- a közszolgáltatási kötelezettségek tartalma és időtartama (a 4. cikk a) pontja);
 - az ellentételezési mechanizmus leírása és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei (a 4. cikk d) pontja);
 - az esetleges túlkompenzáció elkerülésére és visszafizetésére hozott intézkedések (a 4. cikk e) pontja);
 - hivatkozás a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatra (a 4. cikk f) pontja).

- 153 Mint az kitűnik a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 1., 3. és 4. cikkének az e határozat (9) preambulumbekzdésével együtt értelmezett szövegéből, a fent említett feltételeknek együttesen kell teljesülniük. Így ahhoz, hogy valamely közszolgáltatásért járó ellentételezést a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehessen tekinteni, és arra ne terjedjen ki a bejelentési kötelezettség, az szükséges, hogy a közszolgáltatással való érintett megbízások legalább az összes említett feltételnek megfeleljenek.
- 154 Végül hangsúlyozni kell, hogy jóllehet a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat nem követeli meg kifejezetten, hogy a szóban forgó közszolgáltatás olyan általános gazdasági érdekű legyen, amely különleges sajátosságokkal rendelkezik az egyéb gazdasági tevékenységekhez kapcsolódó érdekek képest, ez esetben az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alkalmazásának mindenképp olyan előfeltételéről van szó, amely különösen abból ered, hogy a közszolgáltatás meghatározása kapcsán a nemzeti hatóságokat illető mérlegelési mozgástér nem korlátlan, mint azt a fenti 137. pont is felidézi.
- 155 Annak megállapítása során, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban foglalt feltételek nem teljesültek, a Bizottság az alábbi indokokra támaszkodott. Először is, a megtámadott határozat (255) preambulumbekzdésében elsődlegesen ugyanezen határozat (180)–(218) preambulumbekzdésére hivatkozott, amelyekben megállapította, hogy a RAS nem bizonyította sem a közszolgáltatás iránti valós szükséglet, sem pedig a kellően pontos közszolgáltatási kötelezettségek fennállását. A megtámadott határozat (256) és (257) preambulumbekzdésében a Bizottság jelezte, hogy mindazonáltal a jelen ügyben nyilvánvaló volt, hogy a szóban forgó közszolgáltatási megbízások nem feleltek meg az említett határozat 4. cikke d)–f) pontjában meghatározott feltételeknek.
- 156 E tekintetben egyrészt hangsúlyozni kell, hogy a RAS nem hivatkozhat megalapozottan arra a körülményre, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés tiszteletben tartja a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott küszöbértékeket. Mint az ugyanis világosan kitűnik e cikk szövegéből és e határozat főbb tartalmi elemeiből, e rendelkezés csak az említett határozat hatályának meghatározására irányul, azon feltételek tiszteletben tartásának sérelme nélkül, amelyeket e határozat máshol, különösen a 4. cikkében határoz meg. Következésképpen annak a körülménynek, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés e határozat hatálya alá tartozott, a jelen ügyben az lehetett az egyedüli hatása, hogy annak ellenőrzésére kötelezze a Bizottságot, hogy ez az intézkedés megfelelt-e az e határozatban megállapított feltételeknek, amit a Bizottság megtett.
- 157 Másrészt, mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (256) és (257) preambulumbekzdésében megállapította, továbbá ellentétben a RAS állításaival, a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének d) és e) pontjában meghatározott feltételek a jelen ügyben nyilvánvalóan nem teljesülnek.
- 158 Mindenekelőtt ugyanis, mint az a fenti 104–122. pontban megállapítást nyert, a RAS-nak a második jogalapja negyedik részében nem sikerült bizonyítania, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el, amikor a megtámadott határozat (174)–(177) preambulumbekzdésében megállapította, hogy a fenti 6–9. pontban említett regionális határozatok nem rendelkeztek közszolgáltatásért járó ellentételezés nyújtásáról, ennek következtében pedig nem is határozta meg tárgyilagos és átlátható szempontokat ezen ellentételezés kiszámításához. Így ezen az alapon most már meg kell állapítani, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének d) pontjában meghatározott feltétel nem teljesült, ami az e határozatban megállapított feltételek együttes jellegére tekintettel elegendő azon következtetés levonásához, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést nem lehetett a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinteni és e határozat értelmében mentesíteni a bejelentés alól.
- 159 Továbbá mindenesetre, mivel a szóban forgó regionális határozatokban nincs egyetlen olyan rendelkezés sem, amely ellentételezés nyújtását írná elő, a Bizottság nem tévedett, amikor ebből logikusan azt vezette le, hogy az ugyanezen ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének e) pontjában megállapított feltétel sem teljesült. E rendelkezés ugyanis megköveteli, hogy előre meghatározzák az esetleges túlkompensáció visszafizetésének szabályait és az ilyen túlkompensáció elkerülésének eszközeit.

Márpedig azáltal, hogy a szóban forgó regionális határozatokban nem rendelkezett közszolgáltatásért járó ellentételezés folyósításáról arra az esetre, ha nem érnék el e szolgáltatás költségvetési egyensúlyát, a RAS szükségképpen lemondott arról, hogy e határozatba belefoglalja az említett szabályokat és eszközöket. Ezenkívül a fenti 116. és 117. kifejtettekkel azonos indokok alapján az ilyen szabályok hiányát nem orvosolhatja az, hogy ugyanezen regionális határozatok olyan adatokat tartalmaznak, amelyek megkönnyítik az esetleges túlkompenzáció meghatározása szempontjából releváns könyvelési tételek azonosítását, valamint elkülönített könyvelésről rendelkeznek.

160 Ezért, függetlenül a RAS által a harmadik rész keretében előadott, a 4. cikk f) pontjában meghatározott feltételre vonatkozó érvek vizsgálatától, a fentiekből következik, hogy a harmadik jogalap második részét el kell utasítani.

– A harmadik jogalapnak a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikke f) pontjának téves alkalmazására, másodlagosan pedig az e rendelkezést érintő jogellenességi kifogásra alapított harmadik részéről

161 A harmadik rész lényegében téves jogalkalmazáson alapul, amennyiben a felperes szerint a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének f) pontjában meghatározott feltétel nem csupán formai jellegű volt. Másodlagosan, arra az esetre, ha e feltétel nem csupán formai jellegű lenne, a felperes az EUMSZ 277. cikk szerinti jogellenességi kifogást hoz fel az említett rendelkezéssel szemben, azon az alapon, hogy e rendelkezés jogellenesen korlátozza az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét.

162 A CIN által támogatott Bizottság lényegében azt állítja, hogy a harmadik jogalap e része hatástalan, mindenesetre pedig nyilvánvalóan megalapozatlan.

163 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a RAS által a jelen rész keretében mind elsődlegesen, mind pedig másodlagosan felhozott érvek hatástalanok. Mint az ugyanis a fenti 158. és 159. pontban megállapítást nyert, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a RAS határozatai nem tartották tiszteletben a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének d) és e) pontjában meghatározott feltételeket. Következésképpen nincs jelentősége annak, hogy az e határozat 4. cikkének f) pontjában meghatározott feltétel állítólag nem kötelező jellegű, illetve hogy az állítólag jogellenes.

164 Mindenesetre meg kell állapítani egyrészt, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikke f) pontjának sem a szövegéből, sem pedig e rendelkezés összefüggéseiből vagy céljaiból nem következik, hogy az abban foglalt feltételnek ne lenne kötelező tartalma.

165 Épp ellenkezőleg, a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat (14) preambulumbekzdésének fényében az említett határozat 4. cikkének f) pontjában előírt azon kötelezettség, hogy a közszolgáltatási megbízásokban kifejezetten hivatkozni kell e határozatra, az átláthatóság célját követi, amelynek különös jelentősége van annak kapcsán, hogy a tagállamok nem kötelesek bejelenteni a kérdéses határozatban foglalt feltételeknek megfelelő, közszolgáltatásért járó ellentételezéseket (lásd ebben az értelemben és analógia útján: Wahl főtanácsnok Dilly's Wellnesshotel ügyre vonatkozó indítványa, C-493/14, EU:C:2016:174, 58. pont). Ezenkívül nem releváns a válaszban hivatkozott azon körülmény, hogy e feltétel tiszteletben tartásának elmulasztása nem képezi akadályát annak, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján engedélyezzék. Mint az ugyanis a megtámadott határozat (260) preambulumbekzdése alapján is látható, a Bizottság a vitatott ellentételezési intézkedésnek a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alapján lefolytatott vizsgálatából csupán arra következtetett, hogy ezt az ellentételezést nem lehetett az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összhangban lévőnek tekinteni, mivel nem teljesítette az említett határozatban foglalt feltételeket, következésképpen pedig nem lehetett úgy tekinteni, mint amely mentesül a bejelentési kötelezettség alól. E következtetés tehát nem mentesítette a Bizottságot az alól, hogy az EUM-Szerződés e rendelkezésére tekintettel megvizsgálja az említett intézkedés összeegyeztethetőségét, különösen a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály fényében, amely vizsgálatot végeredményben elvégezte a megtámadott határozat (282)–(296) preambulumbekzdésében.

166 Másrészt, a fenti 165. pontban kifejtett indokok alapján mindenképp megalapozatlan a RAS által másodlagosan felhozott, a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikkének f) pontja ellen irányuló jogellenességi kifogás. Mint az ugyanis megállapítást nyert, a Bizottság a jelen ügyben az említett határozat e rendelkezésének tiszteletben nem tartásából nem arra következtetett, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem volt összhangban az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével. Következésképpen a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikke f) pontjának a megtámadott határozat általi alkalmazásából nem vezethető le, hogy e rendelkezés jogellenesen korlátozná az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét.

167 Ezért a harmadik jogalap harmadik részét, következképpen pedig az említett jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A negyedik, a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítést illetően a Bizottság által elkövetett téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére, valamint az ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja elleni jogellenességi kifogásra alapított jogalapról

168 A negyedik jogalap két részből áll. E jogalap első része keretében a RAS azt állítja, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a jelen ügyben teljesültek az ahhoz szükséges feltételek, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehessen minősíteni, tekintettel különösen a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 9–11. pontjában felsorolt elemekre. E jogalap második részében a RAS az EUMSZ 277. cikk szerinti jogellenességi kifogást hoz fel a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja ellen. E tekintetben azt állítja, hogy abban az esetben, amennyiben e pontot akként kellene értelmezni, hogy egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás soha nem részesülhet közszolgáltatásért járó ellentételezésben, e pont jogellenes lenne, és sértené az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdését.

169 A CIN által támogatott Bizottság védekezésképpen vitatja egyrészt a RAS által az első rész keretében annak alátámasztása céljából előadott körülmények relevanciáját, hogy a vizsgált tényállás megvalósulása idején a Saremar nem volt nehéz helyzetben lévő vállalkozás. Másrészt, e jogalap második részét illetően azt állítja, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja nem korlátozza az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét, hanem épp ellenkezőleg, lehetővé teszi annak biztosítását, hogy tiszteletben tartsák e cikk céljait.

170 Előljáróban meg kell állapítani, hogy a jelen jogalap a megtámadott határozat (261)–(280) preambulumbekzdésére irányul, amelyekben a Bizottság azt vizsgálta, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés összhangban volt-e az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjával, amely akként rendelkezik, hogy a belső piaccal összeegyeztethető támogatásoknak tekinthetők az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatások, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. A Bizottság által folytatott vizsgálat két szakaszból állt. Először is, a Bizottság a megtámadott határozat (262)–(270) preambulumbekzdésében megvizsgálta, hogy a Saremart a megmentési és szerkezetátalakítási célú támogatásokról szóló iránymutatás 10. és 11. pontja alapján nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehetett-e tekinteni, és e tekintetben megállapította, hogy igen. Másodszor, e határozat (271)–(280) preambulumbekzdésében a Bizottság megvizsgálta, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés megfelelt-e az ugyanezen iránymutatásban meghatározott azon feltételeknek, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a valamely nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak nyújtott támogatást az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett összeegyeztethető támogatásnak lehessen tekinteni. E vizsgálat negatív következtetéssel zárult (a megtámadott határozat (280) preambulumbekzdése).

- 171 Márpedig a negyedik jogalap első két része keretében a RAS még másodlagosan sem vonja kétségbe a Bizottság által a vitatott támogatás összeegyeztethetlenségét illetően a megtámadott határozat (280) preambulumbekzdésében levont következtetést. E jogalapban ugyanis a RAS csupán azt a tényt vonja kétségbe, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehetne minősíteni, vagyis hallgatólagosan ugyan, de szükségképpen azt, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik. Így a jelen jogalap kapcsán a RAS-t úgy kell tekinteni, mint aki valójában azt vitatja, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés összeegyeztethetőségét e rendelkezésre, nem pedig az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésére tekintettel kell értékelni.
- 172 Ezzel együtt meg kell állapítani, hogy bármi is legyen a Bizottság e kérdéssel kapcsolatos álláspontja, mindazonáltal a megtámadott határozat (282)–(296) preambulumbekzdésében arra az esetre, ha a Saremar nem lett volna nehéz helyzetben lévő vállalkozás, megvizsgálta, hogy a vitatott ellentételezési intézkedést a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabályban foglalt szempontok alapján az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével összeegyeztethetőnek lehetett-e tekinteni. E vizsgálat alapján negatív következtetést vont le. Következésképpen, még ha a Bizottság nem is vizsgálta volna meg a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás alapján, hogy az említett intézkedés az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjára tekintettel összeegyeztethető-e, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében mindenképp arra következtetett volna, hogy ez az intézkedés nem összeegyeztethető. E feltételek mellett a RAS nem bizonyítja, hogy a jelen ügyben milyne hatással lennének a megtámadott határozat jogszerűségére a Bizottság által elkövetett, a jelen jogalap keretében vizsgált hibák. Következésképpen a jelen jogalapot mint hatástalant el kell utasítani.
- 173 Mindazonáltal a fenti 174–203. pontban kifejtett indokok alapján nem lehet helyt adni a RAS által e jogalap egyes részeinek alátámasztása érdekében előadott érveknek.
- 174 Egyrészt e jogalap első részét illetően meg kell állapítani, hogy a RAS állításával ellentétben a Bizottság nem alkalmazta tévesen a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 9–11. pontját, amikor úgy ítélte meg, hogy teljesültek az ahhoz szükséges feltételek, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehessen minősíteni.
- 175 Először is, a RAS hiába állítja, hogy a Saremar tőkéjének leszállítása a vállalkozás vezetésén kívül eső és előre nem látható körülménynek, vagyis a Saremarnak a Tirreniával szemben fennálló követelése leértékelésének tudható be.
- 176 Ugyanis a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 10. pontjának a) alpontja szerint egy vállalkozás a „méretétől, illetve a körülményektől függetlenül [helyesen: főszabály szerint és a méretétől függetlenül]” nehéz helyzetben lévőnek tekinthető, ha „törzstőkéjének több mint a fele nincs meg, és annak több mint egynegyede az előző 12 hónap során vészett el”. Márpedig a RAS nem vitatja, hogy – mint azt a Bizottság is megállapította a megtámadott határozat (264) preambulumbekzdésében – a Saremar a vitatott ellentételezési intézkedés elfogadásának időpontját megelőző utolsó tizenkét hónap során a tőkéjének több mint 80%-os leszállítását szenvedte el. Következésképpen a jelen esetben nagyon korlátozott volt a Bizottságot annak eldöntése kapcsán megillető mérlegelési mozgástér, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítse-e, vagy sem.
- 177 Kétségtelen, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság azáltal, hogy a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatáshoz hasonló magatartási szabályokat állapít meg saját magával szemben, nem mondhat le az állami támogatások összeegyeztethetőségének mérlegelése céljából részére biztosított mérlegelési jogkörről (lásd ebben az értelemben: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet, C-526/14, EU:C:2016:570, 41. pont). Másfelől az ezen iránymutatás 10. pontjának a) alpontjában szereplő „főszabály szerint” fordulat azt jelzi, hogy lehetnek olyan különleges esetek, amelyekben a Bizottság valamely vállalkozást kivételesen nem minősít nehéz helyzetben lévőnek akkor sem, ha e vállalkozás az e pontban megjelölthöz hasonló arányú tőkeleszállítást szenvedett el.

- 178 Ugyanakkor a jelen ügyben a Bizottságnak nem kellett figyelembe vennie a Saremar tőkelezésállításának a RAS által hivatkozott okait. Mint az ugyanis kitűnik ugyanezen iránymutatás 9. pontjából, a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalma olyan objektív fogalom, amelyet kizárólag a szóban forgó vállalkozás pénzügyi és gazdasági helyzetére vonatkozó azon konkrét valószínűsítő körülmények alapján kell értékelni, amelyek alátámasztják, hogy a vállalkozás „képtelen [...] arra, hogy megállítsa a veszteségek halmozódását, [ami] a hatóságok külső beavatkozása nélkül szinte teljes bizonyossággal azt eredményezné, hogy [a vállalkozás] rövid- vagy középtávon feladja üzleti tevékenységét”. Végeredményben, ha a Bizottság köteles lenne figyelembe venni a RAS által a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítés mellőzése érdekében előadottakhoz hasonló körülményeket, azáltal sérülhetne az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában biztosított eltérés hatékony érvényesülése. E tekintetben meg kell állapítani, hogy – mint azt lényegében a Bizottság is jelzi – a követelések, különösen a vállalkozás korábbi anyavállalatával szemben fennálló követelések fizetéseképtelenségi eljárás keretében történő leértékelése olyan eshetőséget képez az ügyek menetében, amely semmiképp nem rendkívüli, és amely az érintett vállalkozás számára leküzdhetetlen nehézségeket okozhat.
- 179 Másodsor, nem releváns a RAS azon állítása sem, amely szerint a Saremar a Tirreniával szemben fennálló követeléseinek leértékelése nélkül 134 000 euró nyereséget könyvelt volna el. A fenti 178. pontban kifejtett okokból ugyanis annak, hogy a követelés azon leértékelése, amely a Saremar által 2010-ben elszenvedett veszteséget okozta, állítólag kívül esett e vállalkozás vezetésén és rendkívüli volt, nincs hatása az e veszteség fennállásával és összegével kapcsolatos megállapításra.
- 180 Harmadszor, a Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot, és nyilvánvaló mérlegelési hibát sem követett el, amikor nem vette figyelembe a RAS által állított azon tényt, hogy 2012-ben a Saremar hitelkeretet tudott szerezni egy hitelintézetnél. E tény ugyanis nem minősült olyan különleges körülménynek, amelynek alapján a Bizottságnak a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 10. pontjának a) alpontja alóli kivételként mellőznie kellett volna a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítést. Mint azt ugyanis a Bizottság is hangsúlyozza, e hitelt akkor nyújtották, amikor a RAS kifejezte azt a szándékát, hogy beavatkozik a Saremar javára, különösen azáltal, hogy a 36/6. sz. regionális határozat keretében előírta a vitatott tőkeemelés végrehajtását. Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy e hitel nyújtása olyan körülmény, amely ugyanúgy tanúsíthatja a Saremar azon nehézségeit, hogy a tevékenységét a saját forrásaiból finanszírozza, mint azt a bizalmat, amelyet e vállalkozás ekkor a hitelezőiben kelthetett. Következésképpen a Bizottságnak nehéz volt e körülményből egyértelmű következtetést levonnia.
- 181 Negyedszer, a RAS állításával ellentétben a Bizottság a megtámadott határozat (267) preambulumbekkezdésében nem azt állapította meg, hogy a Saremar növekvő veszteségeket szenvedett el, hanem azt, hogy állandó veszteségei voltak. Márpedig, jóllehet igaz, hogy a Saremar 2011-ben 2 523 439 euró mértékű nettó nyereséget könyvelt el, a Bizottság megállapította, hogy e nettó nyereség nem tette lehetővé a 2010-ben elkönyvelt veszteség fedezését, amely ennek a kétszerese volt, továbbá hogy 2012-ben, vagyis a támogatás nyújtásának évében a Saremar 1,7 millió euró veszteséget is elkönyvelt, amely a vitatott ellentételezési intézkedés folyósítása nélkül 13 millió euró lett volna. Következésképpen a vizsgált időszakban felmerülő folyamatos veszteségekkel kapcsolatos megállapítás nem téves. Kétségtelen, hogy a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 11. pontja nem a folyamatos veszteségeket, hanem csupán a veszteségek növekvő szintjét említi azon valószínűsítő körülmények között, amelyek alapján valamely vállalkozás nehéz helyzetben lévőnek tekinthető. Ugyanakkor e 11. pont szövegéből következik, hogy a valószínűsítő körülmények abban foglalt felsorolása csupán jelzésszerű. A Bizottság tehát sem a jogot nem alkalmazta tévesen, sem pedig nyilvánvaló mérlegelési hibát nem követett el, amikor a folyamatos veszteségek fennállását tekintette releváns valószínűsítő körülménynek abból a szempontból, hogy a Saremart nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítse. Ugyanezen okokból az, hogy a jelen ügyben hiányoznak az említett 11. pontban felsorolt egyéb valószínűsítő körülmények, a RAS állításával ellentétben szintén nem tekinthető alkalmasnak arra, hogy nyilvánvaló mérlegelési hiba fennállását támassza alá. Mindazonáltal a fenti 175–180. pontból következik, hogy a Bizottság nem tévedett, amikor megállapította, hogy a Saremar megfelelt az ugyanezen iránymutatás 10. pontjának a) alpontjában

annak kapcsán meghatározott feltételnek, hogy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehessen minősíteni, továbbá hogy e megállapítás önmagában elegendő volt az ilyen minősítéshez. Következésképpen a fent hivatkozott érvek hatástalanok, amennyiben az említett iránymutatás 11. pontjának a Bizottság általi alkalmazására vonatkoznak.

- 182 Végül ötödször, a RAS állításával ellentétben az, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (266)–(268) preambulumbekzdésében megállapította, hogy e hatóság pénzügyi beavatkozása nélkül a Saremar pénzügyi nehézségei jelentősebbek lettek volna, és kétségbe vonták volna e társaság tevékenységének folytatását, nem jelenti azt, hogy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak kellene minősíteni minden olyan vállalkozást, amelyet a közszolgáltatási terheihez kapcsolódó veszteségek érnek.
- 183 Mindenekelőtt ugyanis a megtámadott határozat (264) és (266) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Saremar által elszenvedett veszteség azon összege, amely a vitatott ellentételezési intézkedés hiányában keletkezett volna, csupán megerősíti e társaság azon nehézségeit, amelyeket a Bizottság egyéb valószínűsítő körülmények alapján állapított meg. E határozatnak ugyanis különösen a (264) pontjából kitűnik, hogy a Bizottság álláspontja szerint a Saremar tőkéjének a vitatott ellentételezési intézkedés elfogadását megelőző utolsó tizenkét hónap során történő leszállítása volt olyan meghatározó elem, amely önmagában elegendő volt e társaság nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítéséhez. Márpedig, mint azt a RAS maga is állítja, e tőkeleszállításra nem a Saremar által azon közszolgáltatási feladatok keretében elszenvedett működési veszteség miatt került sor, amelyekkel e társaságot ekkor megbízták, hanem a Tirreniával szemben fennálló követeléseire leértékelése miatt. Másfelől a Bizottság a Saremar által 2010 óta elszenvedett veszteségek folyamatos jellegét is a nehéz helyzetére utaló valószínűsítő körülményként vette figyelembe.
- 184 Végeredményben, mint azt a fenti 178. pont is jelezte, a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 9. pontjában meghatározott fogalma olyan objektív fogalom, amelyet kizárólag a szóban forgó vállalkozás pénzügyi és gazdasági helyzetére vonatkozó konkrét valószínűsítő körülmények alapján kell értékelni. Következésképpen az e vállalkozás által elszenvedett veszteségeknek különösen a közszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódó eredete nem lehet releváns elem annak eldöntése szempontjából, hogy a vállalkozás nehéz helyzetben van-e, vagy sem.
- 185 Másfelől a RAS érve azon a téves feltételezésen alapul, hogy a Saremarnak a vitatott ellentételezési intézkedés elfogadásakor fennálló helyzete összehasonlítható azon vállalkozás helyzetével, amelynek a veszteségei olyan közszolgáltatásért járó ellentételezés folyósításának elmaradásából származnak, amelyet előre, a kapcsolódó közszolgáltatási feladat feltételeinek meghatározása keretében ítéltek oda. Márpedig a jelen ügyben – mint az a fenti 105–108. pontban is megállapítást nyert – a Saremar közszolgáltatási feladatának feltételei kizárták a közszolgáltatásért járó ellentételezés folyósítását, és a Saremarral szemben azt tűzték ki célként, hogy egyedül a működésből származó bevételei alapján tartsa fenn a költségvetési egyensúlyt. Így a RAS csak 2012. augusztus 7-én, egy regionális törvény keretében fogadta el a vitatott ellentételezési intézkedést, miután megállapította a Saremarnak a kontinens felé irányuló kabotázs műveletek folytán keletkező veszteségeit. Végeredményben meg kell állapítani, hogy – mint az a megtámadott határozat (103) preambulumbekzdése alapján is látható – a hivatalos vizsgálati eljárás során a RAS azzal indokolta a Saremar által elszenvedett működési veszteségek egy részének ellentételezését és az említett műveletek félbeszakítását, hogy ezek az intézkedések alapvető jelentőségűek voltak a szóban forgó műveletekhez kapcsolódó gazdasági kockázatok mérséklése szempontjából. E feltételek mellett a Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot, végeredményben pedig semmilyen nyilvánvaló mérlegelési hibát nem követett el, amikor megállapította, hogy azt a körülményt, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés elengedhetetlen volt a Saremar működési veszteségei egy részének fedezéséhez, olyan valószínűsítő körülményként lehetett figyelembe venni, amelynek alapján e társaságot nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehetett minősíteni.

- 186 Következésképpen a megtámadott határozat (266)–(268) preambulumbekzdéséből nem vezethető le, hogy minden olyan esetben, amikor a Bizottság megállapítja, hogy valamely vállalkozás a közszolgáltatással járó terhei folytán veszteségeket szenvedett el, e vállalkozást szükségképpen nehéz helyzetben lévőnek minősítené.
- 187 Az eddigiekből következik, hogy a negyedik jogalap első részét mint megalapozatlant mindenképpen el kell utasítani.
- 188 Másrészt, a negyedik jogalap második részét illetően mindenestre meg kell állapítani, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontját nem lehet úgy tekinteni, hogy az jogellenesen korlátozza az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét.
- 189 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontjában a Bizottság jelzi, hogy a nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatóknak nyújtott támogatások értékelését a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás szabályozza.
- 190 A megtámadott határozat (269) preambulumbekzdésében a Bizottság a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontját alkalmazta, jelezve az alábbiakat:

„A 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja szerint a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott, közszolgáltatásért járó ellentételezéseket a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás alapján kell értékelni. Mivel a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabályban meghatározott feltételek nem teljesülnek, a szóban forgó két járathoz [kapcsolódó nehézségek orvoslása érdekében] a Saremarnak nyújtott ellentételezést [az említett iránymutatás] alapján kell értékelni annak eldöntése érdekében, hogy azt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehet-e minősíteni.”

- 191 Előjáróban meg kell állapítani, hogy – mint azt a Bizottság a viszonzásban végeredményben megjegyezte – a RAS maga korlátozta a jogellenességi kifogásának érvényesülési körét. Mint azt ugyanis a RAS a válasz 9. pontjában kifejtette, a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontját szerinte jogellenesnek kell tekinteni abban az esetben, ha nem tenné lehetővé olyan ellentételezésnek az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alapján történő értékelését, amely egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás azon veszteségeit fedezi, amelyek a közszolgáltatás teljesítése folytán viselt költségek és az e jogcímen kapott támogatások közötti különbözetből erednek. Ezzel szemben a RAS az említett pontot nem tekinteni jogellenesnek annyiban, amennyiben azt akként kellene értelmezni, hogy nem tartozik az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének hatálya alá az olyan ellentételezés, amelyet egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás azon veszteségeinek fedezése érdekében nyújtanak, amelyek a közszolgáltatási feladat körébe tartozó tevékenységeken kívüli egyéb tevékenységekkel összefüggésben merültek fel.
- 192 Ezzel együtt bárhogyan is kelljen értelmezni a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontját, a RAS által felhozott jogellenességi kifogás nem megalapozott.
- 193 Mint azt ugyanis a fenti 137. pont már felidézte, a közszolgáltatási feladat és a végrehajtása feltételeinek meghatározása kapcsán a tagállamokat megillető mérlegelési jogkör nem teheti lehetővé, hogy a nemzeti hatóságok visszaélészerűen hivatkozzanak az ÁGÉSZ fogalmára egyedül abból a célból, hogy a vállalkozások az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében biztosított eltérésben részesülhessenek.
- 194 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében foglalt feltételek teljesüléséhez az szükséges, hogy a vitatott jogok vagy támogatások hiányában ne legyen lehetséges a vállalkozásra bízott különleges feladatok teljesítése, vagy pedig e jogok vagy támogatások fenntartásának szükségesnek kell lennie ahhoz, hogy a jogosultjuk gazdaságilag elfogadható feltételek mellett tudja teljesíteni a rábízott általános gazdasági érdekű feladatokat (lásd: 2010. július 1-jei M6 és TF1 kontra Bizottság ítélet, T-568/08 és T-573/08, EU:T:2010:272, 138. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen ahhoz, hogy az e rendelkezésben

- biztosított eltérés alkalmazható legyen, szükséges, hogy az említett jogokban vagy támogatásokban részesülő vállalkozásnak az e jogok vagy támogatások nyújtásakor fennálló gazdasági és pénzügyi helyzete ténylegesen lehetővé tegye számára, hogy teljesíteni tudja a rábízott közszolgáltatási feladatokat. Ellenkező esetben az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében biztosított eltérést megfoszthatnák a hatékony érvényesülésétől, ebből következően pedig az indokoltságától, vagyis nem lehetne elkerülni azt a kockázatot, hogy a tagállamok visszaélészerűen hivatkozzanak az ÁGÉSZ fogalmára.
- 195 Márpedig, mint azt a Bizottság a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás 68–71. pontjára utalva helyesen megállapítja, az ezen iránymutatás szerint nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak hosszabb-rövidebb időn belül maga a fennmaradása veszélyeztetett, vagyis mindaddig, amíg az életképessége nem biztosított, nem tekinthető úgy, hogy képes lenne megfelelően teljesíteni a rábízott közszolgáltatási feladatokat. E feltételek mellett az emített közszolgáltatási feladatok teljesítéséből eredő veszteségek ellentételezése érdekében az ilyen nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak odaítélt támogatás nem részesülhet az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerinti eltérésben, hanem adott esetben csak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti eltérés terjedhet ki rá.
- 196 Ugyanis az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazási feltételei keretében – amely feltételek megkövetelik többek között, hogy az ellentételezés szigorúan arányos legyen a közszolgáltatás terheivel – ez az ellentételezés a vállalkozás által tapasztalt nehézségek folytán nem fogja lehetővé tenni a kapcsolódó feladatok teljesítésének biztosítását. Ezzel szemben az ilyen ellentételezés hozzájárulhat az érintett vállalkozás életképességének helyreállításához, amennyiben tiszteletben tartják az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának azon alkalmazási feltételeit, amelyeket a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás fejt ki részletesen. Így az állami támogatások tilalma alól a Szerződés e rendelkezésében biztosított eltérésnek fennmarad a hatékony érvényesülése, következésképpen pedig az indokoltsága.
- 197 Ezért a Bizottság nem korlátozta jogellenesen az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét, amikor a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontjában jelezte, hogy a nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatóknak nyújtott támogatások értékelését a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatás szabályozza. Következésképpen a Bizottság nem lépte túl a hatáskörének korlátait.
- 198 A RAS által a jogellenességi kifogásának alátámasztása érdekében kifejtett érvek nem vonhatják kétségbe a fenti következtetést.
- 199 Mindenekelőtt az a körülmény, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontjában megfogalmazott utalás nem szerepel a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat rendelkezései között, nem bizonyíthatja a Bizottság által az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása céljából kialakított jogi háttér következetlenségét, sem pedig a Bizottság által tanúsított hátrányosan megkülönböztető bánásmódot. Egyrészt ugyanis, mint azt a Bizottság is megjegyezte, e határozat azon feltételek meghatározására irányul, amelyek mellett a közszolgáltatásért járó, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó ellentételezések mentesülhetnek a bejelentés alól, vagyis összeegyeztethetőnek tekinthetők anélkül, hogy ezen intézménynek meg kellene vizsgálnia azokat. Következésképpen az ilyen határozat keretében tárgyaltan annak a jogi háttérnek a megjelölése, amelynek alapján a Bizottság a nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatóknak nyújtott támogatásokat vizsgálja. Másrészt, és mindenestre, mint az a fenti 195. pontban is megállapítást nyert, a közszolgáltatási feladattal megbízott és nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak nyújtott támogatás nem alkalmas arra, hogy megfeleljen az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében biztosított eltérés céljainak. Következésképpen az ilyen támogatás még kevésbé megengedhető a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat keretében, amely határozat *per definitionem* csak az olyan közszolgáltatásért járó ellentételezésekre vonatkozhat, amelyek úgy tekinthetők, hogy megfelelnek e céloknak. Ugyanezen okokból a közszolgáltatásért járó azon ellentételezések, amelyekre a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazandó, nincsenek hasonló helyzetben azokhoz a támogatásokhoz, amelyeket nehéz helyzetben lévő ÁGÉSZ-szolgáltatóknak nyújtanak.

200 Továbbá, a fenti 113. pontban felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontjának jogszerűségét csak az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése és az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja keretében lehet értékelni, nem pedig olyan korábbi határozathozatali gyakorlat keretében, amely végeredményben, mint azt a Bizottság is hangsúlyozza, változhat. Következésképpen a jelen ügyben nem releváns az SNCM-határozatra hivatkozás. Másfelől a RAS nem hivatkozhat a 2012. szeptember 11-i Corsica Ferries France kontra Bizottság ítélet (T-565/08, EU:T:2012:415) 55–71. pontjára. E pontokban ugyanis a Törvényszék nem vizsgálta azt a kérdést, hogy az SNCM-határozatban vizsgált tőkeemelés a tényállás megvalósulásának időpontjában hatályos EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja vagy az EK 86. cikk (2) bekezdése alapján kell értékelni, amely kérdést a szóban forgó jogvitában nem vetették fel.

201 Mindenesetre, mint az a fenti 113. pontban már megállapítást nyert, az SNCM-határozatnak különösen a (253) preambulumbekendéséből kitűnik, hogy a Bizottság által közszolgáltatásért járó ellentételezésnek minősített intézkedést az SNCM és a francia hatóságok között létrejött megállapodás keretében engedélyezték, ezt követően pedig szerkezetátalakítási terv keretében folyósították. Másfelől az SNCM-határozatból nem tűnik ki, hogy abban az időpontban, amikor a megállapodást megkötötték, vagyis az említett intézkedést elvi szinten engedélyezték, az SNCM-et nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak lehetett volna minősíteni. Az e határozat tárgyát képező intézkedés tehát nem volt összehasonlítható a vitatott ellentételezési intézkedéssel, amelyet csak azt követően ítétek oda, hogy a RAS megállapította a Saremarnak a kontinensre irányuló járatok működtetéséből eredő nehézségeit.

202 Végül a fenti 194–196. pontból következik, hogy a RAS állításával ellentétben akkor, ha a szóban forgó vállalkozás vesztesége a vele szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségekből ered, nem következik szükségszerűen, hogy e veszteségek ellentételezésének összeegyeztethetőségét mindig az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésére tekintettel kell értékelni, annak terhe mellett, hogy ellehetetlenül a támogatott közszolgáltatások működtetése.

203 Az eddigiekből következik, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja semmiképp nem jogellenes azon az alapon, hogy e ponttal a Bizottság indokolatlanul korlátozta volna az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének érvényesülési körét, következésképpen pedig túllépte volna a hatáskörét. Ezért e ténynél fogva a megtámadott határozat sem jogellenes.

204 A negyedik jogalap első részét el kell utasítani, következésképpen pedig e jogalap egészét el kell utasítani.

Az ötödik, téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról, amennyiben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem tartotta tiszteletben a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabályban meghatározott szempontokat

205 Ötödik jogalapjának alátámasztása érdekében a RAS egyrészt azt állítja, hogy a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott elvek nem alkalmazhatók a vitatott ellentételezési intézkedésre, másrészt pedig és mindenesetre, hogy az említett elveket a jelen ügyben tiszteletben tartották.

206 A CIN által támogatott Bizottság védekezésésképpen azt állítja, hogy az ötödik jogalap mellékes indokokra irányul, továbbá hogy a többi jogalap keretében általa már előadott érvekre tekintettel a vitatott ellentételezési intézkedést nem lehet a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabállyal összhangban lévőnek tekinteni.

207 E tekintetben, mivel a RAS által a jelen jogalap keretében felhozott érvek lényegében ugyanazok, mint amelyeket a Törvényszék a második, a harmadik és a negyedik jogalap vizsgálata keretében már elutasított, az alábbi indokok alapján a jelen jogalapot is megalapozatlanként el kell majd utasítani.

- 208 Először is, a RAS által a második Altmark feltétel teljesülésének alátámasztása érdekében kifejtett megfontolásokat illetően utalni kell a fenti 110–121. pontra, amelyek kifejtik az e megfontolások elutasítását alátámasztó indokokat.
- 209 Másodszor, a RAS annak bizonyítása érdekében, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem tartozik a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott feltételek időbeli hatálya alá, arra az érvelésre utal, amelyet a harmadik jogalap első része keretében fejtett ki azon állításának alátámasztása érdekében, amely szerint erre az intézkedésre a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat időbeli hatálya sem terjedt ki. E tekintetben elegendő utalni a fenti 142–145. pontra, amelyek kifejtik azokat az okokat, amelyek alapján ezt az érvelést el kell utasítani.
- 210 Harmadszor, a RAS értelemszerűen nem hivatkozhat a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 61. pontjára, amely akként rendelkezik, hogy az e keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott elvek nem alkalmazandók azokra a támogatásokra, amelyek megfelelnek a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Mint azt ugyanis a fenti 156. pont már kiemelte, azon körülmény alapján, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés tiszteletben tartotta az e határozat 2. cikke (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott küszöbértékeket, csak azt lehetett megállapítani, hogy ez az intézkedés e határozat hatálya alá tartozott. Ezzel szemben e körülmény alapján semmiképpen nem lehetett megállapítani, hogy ez az intézkedés tiszteletben tartotta volna az e határozatban foglalt feltételeket. Következésképpen e keretszabály 61. pontja nem alkalmazandó az ilyen intézkedésre, vagyis a Bizottság a jelen ügyben helyesen járt el, amikor alkalmazta az ugyanezen keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott elveket.
- 211 Végül negyedszer, a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott elvek tiszteletben tartását illetően ki kell emelni, hogy mindenesetre a Bizottság a megtámadott határozat (285) és (286) preambulumbekzdésében – helyesen – megállapította, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem felelt meg különösen az ugyanezen keretszabály 16. pontjának d) és e) alpontjában meghatározott követelményeknek. E követelményekkel ellentétben ugyanis a RAS-nak a közszolgáltatási feladatra vonatkozó határozatai nem tartalmazzák az ellentételezési mechanizmus leírását és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paramétereit, sem pedig az esetleges túlkompenzáció elkerülésére és visszafizetésére hozott intézkedéseket. Következésképpen, figyelembe véve e követelmények tiszteletben tartásának elmaradását, amely követelmények alapvető jelentőségűek annak eldöntése szempontjából, hogy a vitatott intézkedés az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésére tekintettel a belső piaccal összeegyeztethető, közszolgáltatásért járó ellentételezésnek minősül-e, az e keretszabály 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontjában meghatározott elvek esetleges tiszteletben tartása nem lehet meghatározó. Másfelől a RAS nem bizonyítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el, amikor megállapította, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költségnek a nettó elkerülhető költségen alapuló kiszámításával kapcsolatos, az e keretszabály 24. pontjában foglalt követelmények a jelen ügyben nem teljesültek. Ugyanez a helyzet azzal kapcsolatban, hogy a jelen ügyben az ellentételezés módszerének kidolgozása keretében nem voltak a kérdéses keretszabály 39. pontjában megkövetelt olyan ösztönző intézkedések, amelyek az ÁGÉSZ hatékony nyújtását mozdítják elő.
- 212 Az eddigiekből következik, hogy az ötödik jogalapot el kell utasítani.

Az első, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére és a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségek meghatározásának téves mérlegelésére alapított jogalapról

- 213 Ezen első jogalap keretében a RAS egyrészt azt állítja, hogy a Bizottság mind az Altmark feltételek, mind pedig az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében téves meghatározást adott a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségekre, amikor úgy ítélte meg, hogy e kötelezettségek kizárólag a díjszabást érintették. A RAS másrészt azt állítja, hogy a Bizottság túllépte az ítélezési gyakorlat által az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazása keretében részére

elismert hatáskört, amikor érdemi és célszerűségi mérlegeléseket végzett azon szükségleteket illetően, amelyeknek e közszolgáltatási kötelezettségek megfelelnek, ahelyett hogy nyilvánvaló mérlegelési hibára szorítókorlátozott felülvizsgálatot gyakorolt volna a RAS döntése felett.

- 214 A CIN által támogatott Bizottság ezzel szemben előadja, hogy a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségeket illetően nem követett el mérlegelési hibát, és nem lépte túl a hatáskörét.
- 215 Meg kell állapítani, hogy – mint azt a felperes is lényegében elismerte a tárgyaláson – a jelen jogalap keretében előadott kifogások lényegében nem különböznek a második jogalap keretében kifejtett hasonló kifogásoktól. E jogalap első részének alátámasztása érdekében ugyanis a RAS többek között azt sérelmezi a Bizottsággal szemben, hogy az első Altmark feltétel alkalmazása keretében tévesen alkalmazta a jogot, és nyilvánvaló mérlegelési hibákat követett el a közszolgáltatás iránti szükséglet és a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségek meghatározása tárgyában. Márpedig e kifogások a fenti 122–132. kifejtett okokból hatástalanok.
- 216 Igaz, hogy a jelen jogalap érvényesülési köre nem korlátozódik az első Altmark feltételnek a Bizottság általi alkalmazására, hanem kiterjed arra is, ahogyan ez az intézmény a vitatott ellentételezési intézkedés összeegyeztethetőségét az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése keretében vizsgálta, tekintettel különösen egyrészt a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatra, másrészt pedig a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabályra. Ugyanakkor a harmadik és az ötödik jogalaphoz a fenti 133–167. és 205–212. pontban lefolytatott vizsgálatából kitűnik, hogy a Bizottság helyesen vélhette úgy, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem volt összhangban sem a 2011. évi ÁGÉSZ-határozattal, sem pedig a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabály követelményeivel, a jelen ügyben a közszolgáltatás iránti szükséglet és a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási feladatok meghatározását illetően általa lefolytatott mérlegelésen kívüli egyéb indokokra támaszkodva. Következésképpen, még ha feltételezzük is, hogy e mérlegelés téves, vagy hogy arra a Bizottságnak nem terjedt ki a hatásköre, e körülmény nincs hatással arra, hogy a Bizottság a jelen ügyben jogszerűen alkalmazta-e az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdését.
- 217 Az eddigiekből következik, hogy az első jogalap teljes egészében hatástalan, vagyis azt el kell utasítani.

A kereset második része, amely a megtámadott határozatnak a vitatott tőkeemeléssel kapcsolatos részére vonatkozik

- 218 A kereset második részében a felperes formailag egyetlen jogalapot hoz fel, amely nyilvánvaló mérlegelési hibákon, továbbá az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésén, valamint az indokolási kötelezettség megsértésén alapul, amelyeket a Bizottság annak mérlegelése során követett el, hogy a vitatott tőkeemelés összhangban van-e a piacgazdasági magánbefektető kritériumával. A fenti 69. pontban kifejtett indokok alapján tehát meg kell állapítani, hogy a felperes valójában két jogalapot hoz fel, amelyek közül az egyik az indokolási kötelezettség megsértésén, a másik pedig téves jogalkalmazáson és nyilvánvaló mérlegelési hibákon alapul.

Az első, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapról

- 219 A jelen jogalap keretében a RAS azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem fejtette ki azokat az okokat, amelyek alapján nem vette figyelembe azt, hogy a vitatott feltőkésítés csak azon gazdasági források helyreállításának minősül, amelyek már a Saremar aktíváihoz tartoztak.
- 220 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – mint azt a fenti 79. pont is jelezte – az ítélezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bizottság nem köteles a felek által a közigazgatási eljárás során előadott minden egyes érvet elutasítani. Különösen, az indokolási kötelezettség nem követelheti meg a Bizottságtól, hogy állást foglaljon olyan körülményekkel kapcsolatban, amelyek nyilvánvalóan nem a

tárgyhoz tartoznak, jelentéktelenek vagy egyértelműen mellékesek (lásd: 2008. július 1-jei Chronopost és La Poste kontra UFX és társai ítélet, C-341/06 P és C-342/06 P, EU:C:2008:375, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 221 A jelen ügyben egyrészt világosan kitűnik a Bizottság által a megtámadott határozat (235)–(245) preambulumbekzdésében lefolytatott elemzésből, hogy a Bizottság megítélése szerint a vitatott tőkeemelés források átruházását jelentette. Másrészt – mint az majd az alábbi 225–237. pontban kifejtésre kerül – a RAS azon érve, amely szerint a vitatott feltőkésítés csak azon gazdasági források helyreállításának minősül, amelyek már a Saremar aktíváihoz tartoztak, megalapozatlan, mivel még ha a vitatott tőkehozzájárulás a Saremar vagyona „helyreállításának” is minősül, ettől még az nyilvánvalóan állami forrásokból származó pénzbeli hozzájárulást képez. Ezért a Bizottság nem lehetett köteles válaszolni erre az érvre, következésképpen pedig az első jogalapot el kell utasítani.

A második, téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibákra alapított jogalapról

- 222 A második jogalap lényegében három részt tartalmaz. E jogalap első részében a RAS azt állítja, hogy a Bizottság a vitatott tőkeemeléshez kapcsolódó források jellegére vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, ezáltal pedig megsértette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdését. E jogalap második része a piactgazdasági magánbefektető kritériuma jelen ügyben történő alkalmazásával kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapul. E jogalap harmadik része a vitatott tőkeemelés összeegyeztethetőségével kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibán alapul.

- 223 A CIN által támogatott Bizottság úgy véli, hogy ez az érvelés nem megalapozott.

– A második jogalaphoz a vitatott tőkeemeléshez kapcsolódó források jellegére vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára, továbbá az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére alapított, első részéről

- 224 A második jogalap első része keretében a RAS először is azt állítja, hogy a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni, hogy a vitatott tőkeemelés összege a Saremar a Tirreniával szemben megillető követeléseknek felelt meg, vagyis nem állt semmilyen kapcsolatban a kontinensre irányuló, a Saremar által működtetett járatokkal. Így a RAS szerint e tőkeemelés nem más, mint azon gazdasági források helyreállítása, amelyeket a Tirrenia rendkívüli vagyonkezelés alá helyezését követően elvontak a társaságtól. Ez az intézkedés tehát nem minősül új állami források kihelyezésének, ennek következtében pedig az EUMSZ 107. cikk értelmében vett állami támogatásnak sem.

- 225 A fenti kifogás megalapozatlan.

- 226 Egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése a hatásaik alapján határozza meg az állami beavatkozásokat (lásd: 2013. március 19-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai és Bizottság kontra Franciaország és társai ítélet, C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175, 102. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen a jelen ügyben a gazdasági előny fennállásának a piactgazdasági magánbefektető kritériumára tekintettel történő mérlegelése szempontjából a Bizottság számára nem volt releváns feltenni azt a kérdést, hogy a vitatott tőkeemelés megfelelt-e a Saremar egyik vagy másik tevékenységének. Mindenesetre, mint azt a Bizottság is megjegyezte, e tőkeemelés *per definitionem* olyan jellegű volt, amely a vállalkozás valamennyi tevékenységét előnyben részesíti. Végül a RAS nem magyarázza meg, miért véli úgy, hogy a jelen ügyben egyedül a kontinensre irányuló járatokon a Saremar által végzett műveletekkel fennálló kapcsolat tenné lehetővé annak igazolását, hogy a piactgazdasági magánbefektető kritériumát alkalmazzák. Mivel ugyanis ezeket az járatokat a Saremar a

RAS által előírt közszolgáltatási feladat teljesítése céljából működtette, e járatok ezen állami hatóság általi finanszírozása szükségképpen e hatóság közhatalmi szerepéhez, nem pedig azon szerepéhez kapcsolódik, hogy ő a Saremar részvényese.

- 227 Másrészt nincs kétség afelől, hogy a vitatott tőkeemelés a Saremar javára történő államiforrás-átruházásnak minősült, még akkor is, ha a források ezen átruházása a források korábbi elvesztésének ellentételezésére irányult. E tekintetben, mint azt már a fenti 226. pont is felidézte, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése a hatásaik szerint, nem pedig a rendeltetésük alapján határozza meg az állami beavatkozásokat. Márpedig a RAS nem vitatja, hogy a vitatott tőkeemelés elhatározásának időpontjában már nem álltak rendelkezésre azok a források, amelyek a RAS szerint a Saremar vagyonához tartoztak, és amelyeket e tőkeemeléssel „helyre akartak állítani”. E tekintetben a helyreállításnak a RAS által használt fogalma maga is azt bizonyítja, hogy a felperes tudatában van annak, hogy a jelen esetben új források kihelyezéséről van szó. Mindenesetre meg kell állapítani, hogy ténybeli és jogi szempontból is téves a RAS azon álláspontja, amely szerint e források már a Saremar aktíváihoz tartoztak, amennyiben azok a korábbi anyavállalatával szembeni követelésekből álltak. Mint azt ugyanis a RAS maga is előadja a jelen rész keretében, a vitatott tőkeemelés arra irányult, hogy lehetővé tegye a vállalkozás számára az eredeti tőkésítési szintjére történő visszatérést, azon döntését követően, hogy a Tirreniával szemben fennálló követeléseinek leértékelését az e követelések összegének megfelelő tőkeleszállítással fedezi, miután felhasználta a jogszabály által előírt tartalékot és a korábbi évek nyereségeit. Következésképpen e leértékelt követelések már *per definitionem* nem a Saremar vagyonán belüli aktíváknak minősültek, mivel azokat már nem lehetett behajtani, hanem igenis olyan veszteségeknek, amelyeket a vállalkozás tőkéjének fent említett azon leszállításával fedeztek, amelyet magát ellentételezett a vitatott tőkeemelés (lásd a fenti 8. pontot).
- 228 Végül, mint azt a Bizottság védekezésképpen hangsúlyozta, a vitatott tőkeemelés valós gazdasági előnyt jelenthetett a Saremar-nak, mivel e beavatkozás nélkül a Saremar csak részben hajtotta volna be a Tirreniával szemben fennálló követelések összegének megfelelő forrásokat, figyelembe véve, hogy e követeléseket a Tirrenia fizetésképtelenségi eljárása keretében 50%-kal leértékelték.
- 229 Az eddigiekből következik, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen hibát, amikor a vitatott tőkeemelést csak a hatásaira tekintettel vizsgálta, továbbá amikor megállapította, hogy az említett tőkeemelés a Saremar részére történő olyan államiforrás-átruházásnak minősült, amely e vállalkozásnak gazdasági előnyt biztosíthatott, és amely ez utóbbi feltétel ellenőrzése érdekében szükségessé tette a piacgazdasági magánbefektető kritériumának alkalmazását.
- 230 A fenti következtetést értelemszerűen nem vonhatja kétségbe a RAS azon érve, amely szerint a vitatott tőkeemelésből csak minimális részt, vagyis 824 309, 69 euró összeget folyósítottak. Mint azt ugyanis a fenti 142. pont már felidézte, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely állami támogatást akkor kell odaítélni tekinteni, amikor a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok elfogadják azt a jogilag kötelező erejű aktust, amellyel kötelezettséget vállalnak a szóban forgó támogatás folyósítására, vagy amikor az alkalmazandó törvényi és rendeleti rendelkezések biztosítják a kedvezményezettnek azt a jogot, hogy megkapja e támogatást. Ezért az, hogy a RAS csak a vitatott tőkeemelés korlátozott részének megfelelő folyósítást teljesített, nincs hatással az említett tőkeemelés állami támogatásnak minősítésére.
- 231 Nincs jelentősége annak sem, hogy a RAS a Bizottság által 1984-ben a tagállamokhoz intézett, „Az állami hatóságok részesedése a vállalkozások tőkéjében” című közlemény (EK-Hírlevél 9–1984., a továbbiakban: 1984. évi közlemény) 3.3 pontjára hivatkozik. A RAS utalásával ellentétben ugyanis az 1984. évi közlemény 3.2 és 3.3 pontjának szövege nem az „új állami források kihelyezésének” fogalmára, hanem az „új tőke kihelyezésének” fogalmára hivatkozik. Ezenkívül az 1984. évi közlemény e pontjainak szövegéből kitűnik, hogy annak eldöntése érdekében, hogy az új tőke e közlemény értelmében vett kihelyezése állami támogatásnak minősül-e, a piacgazdasági magánbefektető

kritériumának alkalmazása szükséges, ami épp az ellenkezőjét jelenti a RAS okfejtésének, amely annak bizonyítására irányul, hogy a Bizottságnak e kritériumot nem kellett volna a jelen ügyben alkalmazandónak tekintenie.

- 232 Másodszor, a RAS azt állítja, hogy mivel a vitatott tőkeemelés útján „helyreállított” források a közszolgáltatásért járó ellentételezés szerves részét képezték, azok az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartoztak. Ezenkívül ezen ellentételezés összegét a Bizottság egy korábbi határozatban már jóváhagyta.
- 233 E második kifogásnak szintén nincs jelentősége.
- 234 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy – mint az a fenti 227–229. pontban, az első kifogás keretében megállapítást nyert – a RAS állításával ellentétben a RAS a vitatott tőkeemelés kapcsán nem elégedett meg azzal, hogy olyan forrásokat bocsásson a Saremar rendelkezésére, amelyek már e társaság vagyonához tartoztak. Következésképpen a RAS azt sem megalapozottan állítja, hogy a jelen ügyben a közszolgáltatásért járó olyan ellentételezések visszatérítésére szorítkozott, amelyeket az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésére tekintettel kellene értékelni. E kifogást tehát már önmagában ezen az alapon el lehet utasítani.
- 235 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint meg kell különböztetni egyrészt a tagállam azon szerepét, amikor valamely vállalkozás részvényeseként, másrészt pedig azt, amikor közhatalmi szervként jár el. A piactudományi magánbefektető kritériumának alkalmazása végeredményben attól függ, hogy az érintett tagállam ne közhatalmi szervként, hanem részvényesi minőségében nyújtson gazdasági előnyt egy vállalkozásnak (lásd: 2014. szeptember 4-i SNCM és Franciaország kontra Corsica Ferries France ítélet, C-533/12 P és C-536/12 P, EU:C:2014:2142, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A jelen ügyben a megtámadott határozatból, valamint a keresetlevélből kitűnik, hogy a RAS a vitatott tőkeemelés igazolása érdekében folyamatosan arra a szerepére hivatkozott, hogy ő a Saremar részvényese, nem pedig a közhatalmi szerepére. A RAS ugyanis az első kifogás keretében kifejti különösen, hogy ahelyett, hogy a Saremart a Tirreniával szemben megillető követelések leértékeléséből származó veszteségeket a Saremar privatizációja során érvényesítette volna a Saremar eladási árában, úgy döntött, hogy a vitatott tőkeemelést hajtja végre annak érdekében, hogy e társaságért jobb eladási árat kérhessen, köszönhetően e társaság vagyoni helyzete javulásának. Következésképpen ebben az összefüggésben a RAS nem hivatkozhat a közhatalmi szerepére annak állítása érdekében, hogy a Saremar nem részesült gazdasági előnyben.
- 236 Mindenesetre, mint azt a RAS is elismerte, az iratanyag elemeiből nem következik, hogy a vitatott tőkeemelés azon kötelezettségek teljesítéséből származna, amelyek a RAS olasz állammal szembeni azon kötelezettségvállalásaiból erednek, amelyeket akkor vállalt, amikor az olasz állam átruházta rá a Saremar feletti tulajdonjogot. Különösen, nem tűnik úgy, hogy e hatáskörök átruházása keretében a RAS köteles lett volna kártalanítani a Saremart az 1998 és 2008 között folyósított, közszolgáltatásért járó ellentételezéseknek megfelelő összegek azon része jogcímén, amelyeket e társaság a Tirrenia fizetésképtelenségi eljárása keretében nem tudott volna behajtani. Így a RAS által e tekintetben a hivatalos vizsgálati eljárás során hivatkozott egyetlen kötelezettség az olasz polgári törvénykönyv 2446. cikkében szabályozott azon kötelezettség, amely az olyan társaság részvényesei által végrehajtandó tőkehozzájárálásra vonatkozik, amelynek a tőkéje bizonyos küszöbérték alá csökkent, és amely a RAS-t csak valamely társaság részvényesének minőségében, nem pedig közhatalmi minőségében terhelte.
- 237 Következésképpen, még ha feltételezzük is, hogy a vitatott tőkeemelés arra irányult, hogy visszatérítsék a Saremarnak a közszolgáltatásért járó azon ellentételezéseknek megfelelő forrásokat, amelyeket e társaság a Tirrenia fizetésképtelenségi eljárása keretében nem tudott behajtani, e tőkeemelés nem minősíthető olyan, közszolgáltatásért járó ellentételezésnek, amely az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerinti eltérésben részesülhetne.

- 238 A fentiekből következik, hogy a második jogalap első részét el kell utasítani.
- A második jogalaphoz a piacgazdasági magánbefektető kritériuma jelen ügyben történő alkalmazásával kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, második részéről
- 239 E jogalap második része keretében a RAS azt állítja, hogy mindazonáltal a jelen ügyben – csakúgy mint bármely magánbefektető – nagyon óvatos magatartást tanúsított, amikor gondot fordított arra, hogy minimális tőkehozzájárulást teljesítsen annak érdekében, hogy a privatizációja során jobb eladási árat kérhessen. Ez az intézkedés tehát hozzájárult ahhoz, hogy megóvja az előző üzleti terv megvalósítását.
- 240 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a jelen rész keretében kifejtett érvek nem bizonyíthatják olyan nyilvánvaló mérlegelési hiba fennállását, amelyet a Bizottság azáltal követett volna el, hogy a megtámadott határozat (236)–(244) preambulumbekzdésében a piacgazdasági magánbefektető kritériumára tekintettel vizsgálta meg, hogy a vitatott tőkeemelés gazdasági előnyt jelentett-e a Saremarknak.
- 241 Az a körülmény ugyanis, hogy a RAS ügyelt arra, hogy a vitatott tőkeemelésnek csak egy minimális részét folyósítsa oly módon, hogy a Saremar privatizációjakor jobb árat kérhessen és megóvhatta az előző üzleti tervet, nem vonhatja kétségbe a Bizottság által a megtámadott határozat (242) preambulumbekzdésében levont azon következtetést, amely szerint nem tűnik úgy, hogy a vitatott tőkeemelés ahhoz hasonló gazdasági értékeléseken alapulna, mint amelyeket az ilyen beruházás végrehajtása előtt egy észszerű magánbefektető lefolytatott volna.
- 242 Így a RAS nem vitatja, hogy – mint azt a Bizottság a megtámadott határozat (239) preambulumbekzdésében megállapította – a 2011–2022. évekre vonatkozó, 2010 júliusában jóváhagyott üzleti tervet nem tették naprakésszé annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a jóváhagyását követően a gazdasági környezetben bekövetkezett jelentős változásokat, különösen a Tirrenia fizetéseképtelenségét, a CIN általi megvásárlását és a Saremar privatizációjának elhalasztását.
- 243 Hasonlóképp, a RAS nem vitatja a Bizottság által a megtámadott határozat (240) preambulumbekzdésében tett azon megállapítást, amely szerint ez az állami hatóság a vitatott tőkeemelés végrehajtása előtt nem vette figyelembe a Saremar nyereségességi kilátásait, és nem vizsgálta meg az e tőkeemelésen kívüli egyéb lehetőségeket, különösen a vállalkozás felszámolását. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a RAS kénytelen lett volna ez utóbbi lehetőséget választani, ha nem hajtotta volna végre e tőkeemelést. A 36/6. sz. regionális határozatból ugyanis kitűnik, hogy figyelembe véve a Saremar tőkéjének szintjét, amely az olasz polgári törvénykönyv 2446. cikkében megállapított jogszabályi küszöbérték alatt volt, e vállalkozás nem tudta volna fenntartani a tevékenységét. Mindenesetre nincs hatása a RAS által hivatkozott azon körülménynek, hogy a vitatott tőkeemelés folyósítására csak részben került sor, mivel az állami támogatás fennállásának eldöntése során az e tőkeemelés odaítéléséről szóló határozatot kellett figyelembe venni.
- 244 A második jogalap második részét tehát el kell utasítani.
- A második jogalaphoz a vitatott tőkeemelés összeegyeztethetőségének vizsgálatával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, harmadik részéről
- 245 E harmadik rész a megtámadott határozat azon részére vonatkozik, amelyben a Bizottság a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokról szóló iránymutatásra tekintettel vizsgálta a vitatott tőkeemelés belső piaccal való összeegyeztethetőségét (e határozat (297)–(299) preambulumbekzdése). Közelebbről, ez a rész e határozat (299) preambulumbekzdésére irányul, amelyben a Bizottság megállapította, hogy az említett iránymutatásban meghatározott feltételek a jelen ügyben nem teljesültek, hivatkozva az ugyanezen határozat (271)–(278) preambulumbekzdésében kifejtett azon indokokra, amelyek alapján a vitatott ellentételezési intézkedést illetően hasonló következtetésre jutott.

Márpedig a jelen kifogás alátámasztása érdekében a RAS kizárólag azokra az érvekre hivatkozik, amelyeket a negyedik jogalap keretében egyéb igazolás nélkül kifejtett. Következésképpen e tekintetben elegendő megállapítani, hogy – mint az a fenti 170–204. pontból is kitűnik – ezeket az érveket el kell utasítani.

- 246 Az eddigiekből következik, hogy a második jogalap harmadik részét el kell utasítani, ennél fogva pedig e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.
- 247 Ezért, mivel a jelen keresetben kifejtett jogalapok közül egyiknek sem lehet helyt adni, e keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 248 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 249 Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság és a CIN kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.**
- 2) A Regione autonoma della Sardegna (Olaszország) saját költségein kívül köteles viselni az Európai Bizottság és a Compagnia Italiana di Navigazione SpA részéről felmerült költségeket is.**

Gratsias

Kancheva

Póltorak

Kihirdetve Luxembourgban, a 2017. április 6-i nyilvános ülésen.

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei	2
1. Ténybeli háttér	2
2. A közigazgatási eljárás	4
3. A megtámadott határozat	5
Az eljárás és a felek kérelmei	7
A jogkérdésről	8
1. A keresetösszege jogról és az eljáráshoz fűződő érdekről	8
2. Az ügy érdeméről	13
A kereset első része, amely a megtámadott határozatnak a vitatott ellentételezési intézkedéssel kapcsolatos részére vonatkozik	13
A hatodik, lényeges eljárási szabályok megsértésére alapított jogalapról	14
– A megtámadott határozat indoklására irányuló kötelezettség megsértésére alapított, első részről	14
– A védelemhez való jog megsértésére alapított, második részről	16
A második, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére, valamint a Bizottság által az Altmark feltételek alkalmazása során elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról	17
A harmadik, a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat alkalmazásával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról	25
– A harmadik jogalapról a 2005. évi ÁGÉSZ-határozat és a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat időbeli hatályával kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított, első részéről	26
– A harmadik jogalapról a 2011. évi ÁGÉSZ-határozatban foglalt elvek és feltételek alkalmazásával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibákra alapított, második részéről	27
– A harmadik jogalapról a 2011. évi ÁGÉSZ-határozat 4. cikke f) pontjának téves alkalmazására, másodlagosan pedig az e rendelkezést érintő jogellenességi kifogásra alapított harmadik részéről	29
A negyedik, a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősítést illetően a Bizottság által elkövetett téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére, valamint az ÁGÉSZ-keretszabály 9. pontja elleni jogellenességi kifogásra alapított jogalapról	30
Az ötödik, téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított jogalapról, amennyiben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a vitatott ellentételezési intézkedés nem tartotta tiszteletben a 2011. évi ÁGÉSZ-keretszabályban meghatározott szempontokat	36

Az első, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére és a Saremarral szemben előírt közszolgáltatási kötelezettségek meghatározásának téves mérlegelésére alapított jogalapról	37
A kereset második része, amely a megtámadott határozatnak a vitatott tőkeemeléssel kapcsolatos részére vonatkozik	38
Az első, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapról	38
A második, téves jogalkalmazásra és mérlegelési hibákra alapított jogalapról	39
– A második jogalapról a vitatott tőkeemeléshez kapcsolódó források jellegére vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára, továbbá az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének megsértésére alapított, első részéről	39
– A második jogalapról a piacgazdasági magánbefektető kritériuma jelen ügyben történő alkalmazásával kapcsolatos nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, második részéről	42
– A második jogalapról a vitatott tőkeemelés összeegyeztethetőségének vizsgálatával kapcsolatos téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, harmadik részéről	42
A költségekről	43